

**Emberi Erőforrások Minisztériuma
Debreceni Javítóintézete**

és

**Emberi Erőforrások Minisztériuma
Debrecen Javítóintézete nagykanizsai
telephelye**

Szakmai Program 2016.

**A 2015. március 31-én hatályba lépett, jelen módosítással egységes szerkezetbe foglalt
Szakmai Programja**

Módosítás kelte: Debrecen, 2016. február 01.

**Emberi Erőforrások Minisztériuma
Debreceni Javítóintézete**

**Szakmai Program
2016.**

Tartalomjegyzék

I. Általános rész	4. oldal
I.1. Javítóintézet helye a gyermekvédeleми intézmények rendszerében	4. oldal
I.2. Szakmai program célja	4. oldal
I.3. Javítóintézeti nevelés célja	5. oldal
I.4. Javítóintézeti nevelés feladata	7. oldal
I.5. Javítóintézeti nevelés módszerei	8. oldal
II. Javítóintézetben folyó pedagógiai munka személyi és tárgyi feltételei	8. oldal
II.1. Pedagógiai munka személyi feltételei	8. oldal
II.2. Pedagógiai munka tárgyi feltételei	11. oldal
III. A szervezeti egységek feladataihoz kapcsolódó módszertan	12. oldal
III.1. Nevelési folyamat tervezése a befogadástól az elbocsátásig	12. oldal
III.2. Nevelési folyamat szervezeti keretei	14. oldal
III.2.1. Nevelési folyamat fórumai	14. oldal
III.2.1.1. Szakértői csoport	14. oldal
III.2.1.2. Nevelési értekezlet	15. oldal
III.2.1.2.1. Elhelyezési Tanács	15. oldal
III.2.1.2.2. Javítóintézeti Tanács	18. oldal
III.2.1.3. TEAM megbeszélés	19. oldal
III.2.1.4. Napi eligazítás	20. oldal
III.2.1.5. Esetmegbeszélés	20. oldal
III.2.2. Az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést	

végrehajtó részlegek módszertana	21. oldal
III.2.2.1. Általános csoportok	21. oldal
III.2.3. Napirend és a foglalkozások rendje	23. oldal
III.2.3.1. Napirend	23. oldal
III.2.3.2. Foglalkozások rendje	24. oldal
III.2.3.3. Hetirend	31. oldal
IV. Az előzetes letartóztatás és a javítóintézeti nevelés szinterei	31. oldal
IV.1. Befogadó csoport	32. oldal
IV.2. Speciális csoport	35. oldal
IV.3. Életkori specifikáció miatt kialakított csoport	36. oldal
IV.4. Oktatás	38. oldal
IV.5. Képzés, munkafoglalkoztatás	44. oldal
IV.6. Mentálhigiénés csoport	48. oldal
IV.7. Egészségügyi részleg	49. oldal
IV.8. Utógondozó otthon	51. oldal
V. Szakmai Program mellékletei	53. oldal

I. Általános rész

I.1. A javítóintézet helye a gyermekvédelmi intézmények rendszerében

A javítóintézet a gyermekvédelmi intézményrendszer része, annak határterületén helyezkedik el. Működését, összetett feladatrendszerét meghatározza, hogy feladatellátása során a büntetőeljárás és büntető intézkedések szabályainak betartatása mellett legfontosabb célkitűzése a reszocializációs nevelés, s ezt a célt szolgálják a nevelésben alkalmazott pedagógiai és pszichológiai eszközök és módszerek.

Az **EMMI** Debreceni Javítóintézetének, mint székhely intézménynek funkciói:

- az ügyészség, bíróság által előzetes letartóztatásba helyezett fiatakorúakat fogadja be 12-21 éves korig
- a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt fiatakorúakat fogadja be 12-21 éves korig
- utógondozói ellátást biztosít.

I.2. Szakmai program célja:

A Szakmai Program szervesen illeszkedik az intézet alapidokumentumainak rendszerébe. Elkészíteni, értelmezni és használni csak valamennyi dokumentum ismeretében és összefüggéseiben lehet.

A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) rögzíti az intézet szervezeti felépítését, irányítási - ellenőrzési rendszerét, a feladat és felelősségviselési rendszert, az intézmény szervezeti egységeinek működési rendjét, a külső és belső kapcsolatrendszerek koordinációját és mechanizmusát.

A Szakmai Program tartalmazza, hogy a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített szervezeti kereteken belül a fő célokat **hogyan** kívánjuk elérni. Ezen felül célja, hogy megmutassa a feladatok rendszerbe építését, kölcsönhatását, azaz hatásmechanizmusát, a szakmai közösségek és az egyes dolgozók számára is.

A Szakmai Program a szakmai tervek és távlatok, a lehetséges és tervezett alternatívák dokumentuma is, tartalmazza azokat a távlati célokat, amelyek a szakmai továbbfejlesztés irányait jelölik ki, azaz alkalmasnak kell lennie a változásra, változtatásra.

Mindezek alapján a szakmai programunk a javítóintézet egésze céljának, feladatának, alapelveinek meghatározásából indul ki, majd az egyes szakterületek és szervezeti egységek céljait, alapelveit, módszereit és fejlesztési folyamatát külön – külön is megjelöli, érzékeltetve a kapcsolódási pontokat és az egymásra építettséget.

A Szakmai Program készítésénél arra törekedtünk, hogy hosszabb távra érvényes legyen, adjon szakmai alapot az éves munkatervek elkészítéséhez. Az éves munkatervek, s az ugyancsak a Szakmai Program szerint készült éves beszámolók alapján mérhető, elemezhető, tervezhető és ütemezhető a Szakmai Programban foglaltak végrehajtása, s a szakmai fejlesztés.

I.3. A javítóintézeti nevelés célja

A javítóintézetben nevelkedő fiatalok társadalmi beilleszkedésének, visszailleszkedésének elősegítésében alapvető kérdés, hogy milyen feladatokat képes vállalni, illetve kell vállalnia az intézménynek, és mi az, amit a folytonosság alapelve szerint másnak kell, vagy kellene elvégeznie. A fiatalok sikeres beilleszkedése csak akkor tűnik reálisnak, ha kezelik, enyhítik, kompenzálják azokat a diszfunkciókat, amelyek a bűnelkövetéshez vezetnek, azaz esélyt teremtünk a társadalmi beilleszkedéshez.

A javítóintézeti nevelés a családi nevelést, mikro- és makro környezeti szocializációs deficiteket teljes mértékben nem pótolja, azok negatív hatásán igyekszik enyhíteni, kompenzálni, pozitív hatásain pedig tovább erősíteni. Ugyanakkor a reszocializáció, mint hosszú távú cél elérése érdekében, a fiatal törvényes képviselőjével, családjával, gondozási helyével, szabadulását követő várható tartózkodási környezetével – a lehetőségekhez mérten – a legnagyobb mértékben együtt kell működni és nevezettek a fiatal fejlesztésébe bevonni. További fontos cél, hogy a fiatal utógondozásának, illetve utánkötésének lehetőségét

minden elbocsátás esetében megvizsgáljuk, és annak nevelési - reszocializációs lehetőségeit – az adott eset paramétereit figyelembe véve – kiaknázzuk.

Az intézetben folyó nevelés célja a fiatalkorú társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarainak enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottságának szakmai képzettségének fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése.

További kiemelt célunk, hogy a fiatalkorúak reszocializációs esélyeit növeljük, azzal, hogy járuljunk hozzá a fiatalkorú személyiségének korrekációjához, komplex fejlesztéséhez, pszichés állapotának javításához, alkalmazkodási zavarainak enyhítéséhez, azaz:

- sokirányú célorientált programokkal, pozitív minták és tapasztalatok nyújtásával segítsük az alapvető erkölcsi normák elfogadását,
- a családi konzultációk alkalmával, azok segítségével erősítsük az együttnevelés hatékonyságát,
- az életvezetéshez, az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretekkel, a kívánatos szokások kialakításával segítsük elő egy pozitív irányú életvezetés iránti igény kialakulását,
- a személyiségfejlődés elakadásainak, zavarainak kezelésével segítsük elő a nevelés ideje alatt a közösségbe való beilleszkedést, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapvető készségek kialakítását, fejlesztését,
- az oktatás-, képzés-, foglalkoztatás területén törekedjünk a fiatalkorú megelőző életútja során bekövetkezett hiányok és lemaradások pótlására, s olyan új ismeretek, képességek, készségek, szokások kialakítására, amely növelheti esélyeit a társadalmi beilleszkedésre,
- olyan képzési lehetőségek kiaknázását igyekezzünk lehetővé tenni, melyek elősegítik a fiatal munkaerő piaci elhelyezkedésének esélyeit, különös tekintettel arra, hogy a javítóintézeti neveltek életkora 21 évre tolódott,
- a hagyományok és nemzetiségi kulturális értékek ápolásával a fiatalok önazonosság érzése megőrzésre, fejlesztésre kerüljön,
- megtaláljuk és – lehetőségeinkhez mérten – tovább fejlesszük a fiatalok közül azokat, akik bármely területen kiemelkedő tehetségről tesznek tanúbizonyságot

- kiemelt feladatnak tekintjük a 12-14 év közöttiek nevelését;

Fenti célokat az intézetbe kerülő fiatalok életkorához, mentális és pszichés, valamint egészségi állapotához igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával – a gyermeki és személyiségjogok biztosítása, a humanizált igazságszolgáltatás, a bűnismétlés megelőzése érdekében kifejtett tevékenység, a droghasználat, mint gyakori elkövetési- és egyéb okok kezelése mentén – kívánjuk megvalósítani.

I.4. A javítóintézeti nevelés feladata

Fenti nevelési célkitűzések elérése érdekében fontos feladatunk, hogy:

- A javítóintézet teljes ellátást biztosítson a fiatalkorú számára, lássa el gondozását, nevelését, felügyeletét, továbbá oktatását, képzését, munkafoglalkoztatását, valamint az ügyeivel kapcsolatos adminisztratív feladatokat.
- Az intézetben olyan kompenzáló és korrigáló nevelést kell a fiatalkorúak számára biztosítani, amely egyidejűleg törekszik a fiatalkorú megelőző életútja, szociokulturális hiányainak pótlására és a fiatalkorú bűnelkövetésének hátterében rejlő hibás viszonyulási rendszer kijavítására.
- Az intézetnek – az alapvető jog értelmében - meg kell teremteni a személyre szabott terápiát, a korrekciót, a beilleszkedési- és személyiségzavart, a szenvedélybetegség kezeléséhez, a gyógypedagógiai ellátáshoz való hozzájutást.
- A fiatalkorúak társadalomba való sikeres beilleszkedése érdekében az intézetnek elő kell készíteni a fiatal elbocsátását és – a konkrét eset paramétereit figyelembe véve – figyelemmel kell kísérni további életútját.
- Hatékony együttműködésre kell törekedni a gyermekvédelmi rendszerrel, a célok elérése érdekében igénybe kell venni a gyámot, a pártfogót, a szociális – karitatív - öntevékeny szervezetek segítségét.
- Az őrzésbiztonság érdekében – szükség esetén – ki kell alakítani a büntetés-végrehajtási intézményekkel való együttműködés lehetőségeit

A 1/2015. (I. 14.) EMMI rendeletben megfogalmazott feladatok jelentős részben azonosak, kisebb részben eltérnek az előzetes letartóztatás, illetve a javítóintézeti nevelés esetében. A nevelés célját, módszereit tekintve ugyanakkor ez az eltérés alapvetően csak a nevelés–fejlesztés tervezhetősége, tervezése, időtartama és a folyamatszervezés tekintetében mutatkozik meg.

I.5. A javítóintézeti nevelés módszerei

A javítóintézeti nevelés módszerei:

- a./ Céladekvát, speciális módszerek valamennyi területen, a nevelés, oktatás, képzés, foglalkoztatás, illetve a családi nevelés területén egyaránt.
- b./ Korrigáló, pótló, fejlesztő célzatúak.
- c./ Egyéni szükségletekhez igazodók.
- d./ Sokirányúak, amelyen belül különös hangsúlyt kapnak:
 - a szocioterápiás, pszichoterápiás programok és módszerek,
 - a pedagógiai és nevelési célú programok és módszerek,
 - a közvetítői eljárásra épülő, resztoratív jellegű technikák és módszerek,
 - a csoportok és az egyén pozitív befolyásolásának módszerei,
 - a fejlesztés-értékelés speciális módszerei.

II. Javítóintézetben folyó pedagógiai munka személyi és tárgyi feltételei

II.1. Pedagógiai munka személyi feltételei

A Javítóintézetben a nevelő- gondozó munkát végző és azt közvetlenül segítő dolgozók létszámát és az egyes munkakörökhöz kapcsolódó képesítési előírásokat az emberi erőforrások minisztere 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 1. és 2. számú melléklete tartalmazza. E jogszabály alapján a Javítóintézetben az alkalmazottak létszámát a fenntartó határozza meg, illetve engedélyezi. Az intézetben lévő egyes munkaköröket, ezek számát az SZMSZ tartalmazza.

A javítóintézetben a szak,- illetve egyéb alkalmazottak száma megfelel a jogszabályi követelményeknek, lehetővé teszi a költségvetési szerv alaptevékenységéhez tartozó feladatok megfelelő színvonalú ellátását.

A dolgozók vagy rendelkeznek az előírt képesítéssel, vagy az éves képzési terv ütemezése alapján tanulmányokat folytatnak. Ütemezetten és folyamatosan zajlik a pedagógiai munkát végzők, vagy azt közvetlenül segítők továbbképzése. Nevelői munkakörben dolgozó munkatársakra a pedagógusi előmeneteli rendszer vonatkozik, melyet az erre vonatkozó jogszabály szabályoz.

A fiatalokkal **közvetlen pedagógiai kapcsolatban** álló szakemberek.

Nevelők: Tervezi és szervezi a nevelési folyamatot, összehangolja a szakmai team nevelési tevékenységét. Nevelőtársával és a gyermekfelügyelővel együtt és önállóan is tervezi, szervezi, irányítja és vezeti a szabadidős, ezen belül első sorban a kulturális, kreatív, sport és egyéb, a fiatalok személyiségi fejlődését elősegítő programokat. Felelős a Házi rend betartásáért és betartatásáért.

Gyermekfelügyelők: A nevelőmunkában a nevelő közvetlen segítőtársa. Tevékenységét a nevelő irányításával, de annak útmutatásai alapján és önállóan is végzi. Elsősorban a fiatalok ellátása, a személyi és környezeti gondozási teendők szervezése, lebonyolítása, ellenőrzése a feladata. Részt vesz a szabadidős programok lebonyolításában önállóan és teamben dolgozva egyaránt.

Pszichológus: A Mentálhigiénikus csoport tagja. A befogadási időszakban elvégzi a fiatalok vizsgálatát, ennek eredményéről véleményt, tájékoztatást ad az Elhelyezési tanács és az Intézeti Tanács részére. A fiatalok intézeti tartózkodása ideje alatt közvetlenül segíti a pedagógiai munkát, krízishelyzetben támogatást nyújt.

Drámapedagógus nevelőtanár: Drámapedagógiai eszközökkel segíti a fiatalok egészséges személyiségfejlődését. Az intézet kulturális életének szervezője, lebonyolítója. A drámapedagógiai irányításával részt vesz a fiatalok tehetséggondozásában.

Oktató nevelők: Felméri az intézetbe kerülő fiatalok tudásszintjét, megtervezi az egyéni fejlesztést, korrepetálást, felzárkóztatást, osztályozóvizsgára felkészítést végez. Tanórai vagy tanórán kívüli foglalkoztatás keretében tehetséggondozást végez.

Szakoktatók: Feladatuk a tanműhelyben az alapvető szakmai, gyakorlati ismeretek oktatása, a munka irányítása. A fiatalok pedagógiai előmenetelében fontos szerepet játszik a munkára nevelés területén. Munkafoglalkoztatás keretében, vagy azon kívül tehetséggondozást végeznek.

Egészségügyi csoport dolgozói (orvos, ápoló-gyermekfelügyelő): Feladata az elsődleges egészségügyi szemle a fiatalok felvételénél és egyéb felvétellel összefüggő teendők, általános orvosi vizsgálatok, akut és krónikus betegek vizsgálata és kezelése. Szakrendelésre utalás szervezése, lebonyolítása, nyomon követése. Fogászati szűrés, és kezelés. Egyéb szűrővizsgálatok szervezése, a lebonyolításban való részvétel. Betéggondozás, betegápolás, gyógyszerelés.

Gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus: a délelőtti és délutáni foglalkoztatási időszakban a Szakértői csoport felmérései és az intézetbe elküldött felmérések eredményeinek figyelembe vételével azoknak a fiataloknak a részére, akiknek a fejlesztése ezt igényli.

Etika, erkölcsstan és hitoktatást végző munkatársak.

A fiatalokkal **nem közvetlen pedagógiai kapcsolatban** álló szakemberek.

Növekedési hivatalvezető, növekedési előadó, utógondozó: A fiatal befogadástól kezdődően koordinálja a fiatalok hivatalos ügyeivel kapcsolatos teendőket, ennek keretében kapcsolatot tart a hivatalos szervekkel. Az utógondozó környezettanulmányt készít, a javító intézeti neveltek esetén koordinálja a Javítóintézeti Tanács működését.

Rendész: Munkavégzése során együttműködik a fiatalokkal közvetlen pedagógiai kapcsolatban álló szakemberekkel és őrzésbiztonsági feladatokat lát el.

Technikai dolgozók (élelmezésügy, karbantartás, gazdasági iroda): Munkavégzésükkel segítik az intézetben folyó pedagógiai munka eredményességét.

II.2. A pedagógiai munka tárgyi feltételei

A szakmai program megvalósítása érdekében az intézet **rendelkezik a szükséges tárgyi feltételekkel**. Azokat folyamatosan karbantartja, szükség esetén bővíti, és a használatból eredő elhasználódott eszközöket pótolja.

Intézetünkben az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg, az oktatás, a képzés és munkafoglalkoztatás, valamint az utógondozó részleg elkülönült épületrészekben működik.

A képzést és munkafoglalkoztatást az önálló épületrészben elhelyezett üvegház és az épülethez tartozó kert is szolgálja.

A szakértői és mentálhigiénés csoport négy helyiségben működik, ahol lehetőség és megfelelő környezet van a terápiás tevékenységhez.

Az egészségügyi feladatok ellátása önálló szervezeti egység keretein belül történik. A részleghez két orvosi szoba, három betegszoba, raktár és egyéb kiszolgáló helyiségek tartoznak.

A sporttevékenységekhez kiépített futball,- illetve kosárlabdapálya, berendezett edzőterem és tornaterem áll rendelkezésre, a legfontosabb felszerelésekkel, és eszközök biztosítottak az alábbi sporttevékenységek tartásához: asztalitenisz, biliárd, kosárlabda, röplabda, kispályás labdarúgás, streetbol, gimnasztika, torna, kondicionáló edzés.

Erre kiképzett külön helyiségben folyik a drámaszakkör és a csoportos mentálhigiénés terápiás munka. Rendelkezünk biztonsági elkülönítővel, a használatára kényszerült fiatal biztonságos elhelyezése érdekében.

Az intézet saját könyvtárral rendelkezik, a vallásgyakorláshoz ökomenikus imatermet alakítottunk ki.

Egyéb foglalkoztató helyiségek: táblajáték terem, dráma szoba, klubszoba.

III. Szervezeti egységek feladataihoz kapcsolódó módszertan

III.1. Nevelési folyamat tervezése a befogadástól az elbocsátásig.

(Egyéni nevelési terv – Nevelési napló)

A jogszabályi rendelkezés alapján: 2013. évi CCXL. törvény

344. § A javítóintézetben folyó nevelés célja a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettsége fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése.

346. § (3) A nevelő **egyéni nevelési tervet** készít a fiatalok számára a befogadásakor készített szakértői vizsgálatok megállapításai, családi kapcsolatairól beszerzett tájékoztatás, a javítóintézetbe kerülése előtt készített pedagógiai, pszichológiai vélemények, valamint a befogadást követően tapasztalt viselkedése és az egyéni beszélgetések során szerzett információk figyelembevételével. Ha a fiataloknak egyéni pszichológiai gondozásra is szüksége van, a pszichológus egyéni gondozási tervet készít.

Minden szakmai egység a maga szakembereivel, a saját feladatrendszeréhez igazítva megválasztott módszereivel és eszközrendszerével járul hozzá a **javítóintézeti nevelés** jogszabályokban rögzített **céljainak** eléréséhez.

A fiatalok nevelésének célkitűzéseit, tervét, a nevelés végrehajtásának folyamatát, eredményeit az **egyéni nevelési terv** rögzíti, amely az egyéni szükséglethez igazodik.

A Debreceni Javítóintézet **nevelési értekezleteket** (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) működtet, melynek tagjai a fiatal beérkezését követő 30 napon belül összeül, elkészíti a növendék egyéni nevelési tervét.

Az egyéni nevelési terv a **Nevelési Naplóban** kerül rögzítésre, amely egy dokumentum gyűjtemény és tartalmazza a befogadásra került növendék:

- személyi adatait;
- javítóintézetbe érkezésének helyzetelemzését;
- egészségügyi és pszichológiai állapotának felmérését;
- nevelési időszakának jellemzőit;
- állapotfelméréseit- felülvizsgálatát;
- jutalmazását, büntetéseit;
- elbocsátása előtti állapotát;
- összefoglaló jellemzését a javítóintézet elhagyásakor.

A Nevelési Naplónak tartalmában, fő vonalaiban tükröznie kell, hogy a növendéknél – az érkezéskor megállapított fejlettségi szinthez viszonyítva – milyen testi, egészségügyi, viselkedésbeli, mentális változás, illetve tanulmányi előrehaladás következett be, s milyen nevelésre, fejlesztésre irányuló tevékenységek hatására. A nevelés folyamatát a növendékek nevelésében érintett valamennyi szakember bevonásával kell megtervezni és végrehajtani.

Meghatározók a sérülés specifikus szempontok, ami az egyéni szükségletekkel összefüggésben a fejlesztés – fejleszthetőség szempontjából kiemelt területek.

A tapasztalatokról, problémákról, azok megoldási lehetőségeiről vagy megoldásáról, a növendékek fejlődéséről vagy visszaeséséről, ennek okairól, továbbá a csoportfolyamatokról információs rendszernek kell működnie a különböző munkacsoportok és a szervezeti egységek között.

A Nevelési Napló pszichológiai, orvosi, gyógypedagógiai szakvélemények, az iskolai felmérések, a nevelői vélemények és az egyéb beszerzett hivatalos dokumentáció alapján készül.

A Nevelési Naplóban kerül rögzítésre a fejlődés folyamatának és a növendékekkel foglalkozó szakemberek tapasztalatainak négy havonkénti felülvizsgálata, melynek során újabb nevelési célok kerülnek rögzítésre.

A tervekben megfogalmazott és elért nevelési eredményeket (eredménytelenségeket) rögzítjük a Nevelési Naplóban, ami egy állapot rögzítése, jelzése, mellyel eleget tudunk tenni hatósági, gyámhivatali, gyámi vagy éppen szülői tájékoztatásnak.

A nevelési folyamatot lezáró dokumentumot az **összefoglaló nevelői jellemzést** is a Nevelési Napló tartalmazza.

III.2. A nevelési folyamat szervezeti keretei

III.2.1. Nevelési folyamat fórumai (Szakértői csoport, Nevelési értekezletek (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács), napi eligazítás, team gyűlés, esetmegbeszélés)

III.2.1.1. Szakértői csoport

2013. évi CCXL. törvény 350. § 2-4 bekezdése alapján a **szakértői csoport**:

- (2) A fiatalok személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának a feltárása érdekében a javítóintézet – jogszabályban meghatározott működési rend szerint – szakértői csoportot működtet, amelynek pszichológus, gyógypedagógus és orvos tagja végzi el a befogadáskor a szükséges vizsgálatokat.

- (3) A szakértői csoport a vizsgálat eredményei alapján javaslatot tesz a javítóintézet igazgatójának a fiatalkorú végleges csoportba helyezésére és jelzi, ha a fiatalkorú fogyatékosága miatt gyógypedagógiai nevelésre szorul, vagy személyiségzavara, egészségi állapota miatt sajátos nevelést, oktatást, gyógyítást igényel.
- (4) A végleges csoportba helyezésről az igazgató vagy e feladattal megbízott helyettese dönt.

A Debreceni Javítóintézet a fiatalkorú elhelyezése, foglalkoztatása és személyiségek fejlesztése érdekében NEVELÉSI ÉRTEKEZLETEKET működtet, melyen a szakértői csoport ismerteti a felmérései eredményét és javaslatait megfogalmazza.

III.2.1.2 Nevelési értekezletek (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) céljai, feladatai és működési rendjük:

A Debreceni Javítóintézet az előzetesen fogva tartott fiatalok tekintetében **Elhelyezési Tanácsot**, a javítóintézeti nevelési idejét töltő fiatalok tekintetében **Javítóintézeti Tanácsot** működtet

III.2.1.2.1 Az Elhelyezési Tanács döntést előkészítő szakmai fórum, melyen jelen vannak:

- igazgató, vagy az általa megbízott helyettese;
- a szakértői csoport vezetője;
- a pszichológus, mentálhigiénikus;
- a befogadó csoport vezetője;
- orvos;
- a gyógypedagógus;
- tanműhely részleg képviselője;
- oktatási-képzési vezető, vagy oktató-nevelő, gyógypedagógus, vagy fejlesztőpedagógus;
- a csoportvezető nevelők.

Az Elhelyezési Tanácson **megbeszélésre kerül:**

- milyen a fiatal személyiségállapota, milyen okok, tünetek, jellemző viselkedési és viszonyulási zavarok mutatkoznak, mik ennek okai, melyek a speciális problémák, melyek ezek kezelésére vonatkozó javaslatok;
- milyen a fiatal egészségügyi állapota, korábbi, vagy jelenlegi betegségei, kezelésre, további kivizsgálásra váró problémái, káros szenvedélyei;
- a fiatal viselkedése, felnőttekhez, társakhoz való viszonya, szokásrendszere, érték, - normák tapasztalható torzulásai, az önkiszolgálás, a foglalkozásokon való aktivitás, családi körülményei és kapcsolatai, szerepe a csoportban;
- ismeret – és tudásszint a lemaradás mely területeken észlelhető és milyen fokú. Az oktathatóság elemei, ha fogyatékos annak paraméterei, tanulási – és részképesség zavarok;
- a foglalkoztathatóság elemei – jártasságok, készségek, különleges képességek, érdeklődés, kezűgyesség stb.;
- fentiek alapján az egyéni nevelési terv elkészítése, eredmények felülvizsgálata, újabb nevelési célok kitűzése;
- bűncselekményei – várható itt tartózkodás;
- szökésveszély.

A szakvélemények, megfigyelések, egyéb tapasztalatok kiegészülnek a gyámhivataltól, esetleges korábbi intézménytől beszerezett dokumentumokban szereplő tényekkel, adatokkal, amelyek a fiatal családi körülményeiről, megelőző életútjáról szolgálnak adalékokkal. A bírósági határozat rendelkezései kötelező erővel bírnak.

A fentiek alapján javaslat születik:

- az általános nevelőotthoni csoportba sorolásról;
- az iskolai csoportba, osztályba sorolásról;
- a tanfolyami képzés típusának kijelöléséről;
- a munkafoglalkoztatásról;

- az őrzési fokozatról;
- a kapcsolattartás szabályozásáról (a bírói rendelkezés alapján);
- a bűntársaktól való elkülönítésről;
- a speciális csoportba helyezésről;
- másik csoportba történő helyezésről.

A jogszabályoknak megfelelően a fiatalok csoportba helyezéséről az igazgató, vagy – e feladattal megbízott helyettese dönt a szakértői csoport és az Elhelyezési Tanácson részt vevő szakemberek javaslata alapján.

Az általános nevelőotthoni csoportok összetételének kialakítása az alábbi elvek, szempontok szerint történik:

- a csoportok összetétele és az elhelyezendő fiatalok személyiségének jellemzői alapján mérlegelni kell, mely csoportba tud könnyebben beilleszkedni;
- mérlegelni kell, hogy egy csoportba ne kerüljön egy időben több, erős és negatív hatással bíró, ún. vezéregyéniség;
- vizsgálni kell, mely csoport jelenthet „húzóerő” a többi csoporthoz képest elfogadóbb környezetet az adott fiatalok számára;
- bűntársak egy csoportba nem kerülhetnek;
- vizsgálni kell, hogy melyek azok a fiatalok, akik az életkori sajátosságok miatti specifikáció miatt csoportban eredményesebben fejleszthetők.

Másik csoportba való áthelyezés elvei, főbb szempontjai

A másik csoportba való áthelyezést kérheti a fiatalok. A kérelmet írásban kell benyújtani, s meg kell indokolni. Amennyiben a fiatalok írni nem tud, kérelmét szóban is előterjeszheti. A kérelmet, annak indokoltságát a nevelő nem bírálhatja felül, de véleményezi és azt minden esetben továbbítani kell döntés előkészítésre a nevelési tanácskozás vezetőjének. A másik csoportba történő áthelyezést javasolhatja a csoportvezető nevelő, vagy a szakértői csoport tagja is.

Az áthelyezés főbb szempontjai:

- belső viszonyok a csoportban, a csoporton belüli szélsőséges perifériák;
- a fiatalok bűnbakképzés tárgya;
- agresszió célpontja;
- vezéregyéniség, aki uralja a csoportot;
- kezelhetetlen rivalizálás részese;
- klikkesedésben domináns szerepe van.

A speciális csoportba helyezés elvei és főbb szempontjai

Speciális csoportba helyezhető a fiatal, ha:

- olyan súlyos alkalmazkodási zavarokkal küzd, hogy az általános csoportba beilleszkedni képtelen, s nincs remény arra, hogy másik általános csoportba való áthelyezéssel ez a probléma megoldódik;
- az antiszociális fejlődésirányú fiatal, aki provokációival, nyílt agresszióval folyamatosan olyan feszültséget teremt a csoportban, amely a társai pedagógiai előmenetelét akadályozza;
- az a fiatal, aki a csoportban elfoglalt helye, szerepe alapján, azzal visszaélve, erősen negatív hatást gyakorol a csoport egészére, és ennek mértéke olyan erős, hogy adott időszakban a dolgozói team ezt ellensúlyozni nem képes, és szakértői vélemények alapján a probléma másik általános csoportba sorolással sem oldható meg.

III.2.1.2.2. Javítóintézeti Tanács

Javítóintézeti Tanács résztvevői:

- igazgató, vagy az általa megbízott helyettese;
- a szakértői csoport vezetője;
- a pszichológus, mentálhigiénikus;

- orvos;
- a gyógypedagógus;
- tanműhely részleg képviselője;
- oktatási-képzési vezető, oktató-nevelő, gyógypedagógus, vagy fejlesztőpedagógus;
- a csoportvezető nevelők;
- utógondozó.

A Javítóintézeti Tanács értekezletén a fenti rendeletben foglaltakon kívül megbeszélésre kerül:

- milyen a fiatal személyiségállapota, milyen okok, tünetek, jellemző viselkedési és viszonyulási zavarok mutatkoznak, mik ennek az okai, melyek a speciális problémák, melyek ezek kezelésére vonatkozó javaslatok;
- milyen a fiatal egészségügyi állapota, korábbi, vagy jelenlegi betegségei, kezelésre, további kivizsgálásra váró problémái, káros szenvedélyei, beteg fiatalkorú gyógyulása érdekében szakorvosi vizsgálat és javaslat alapján betegszabadság engedélyezésének előkészítése;
- a fiatal viselkedése, felnőttekhez, társakhoz való viszonya, szokásrendszere, érték, normák tapasztalható torzulásai, az önkiszolgálás, a foglalkozásokon való aktivitás, családi körülményei és kapcsolatai, szerepe a csoportban;
- ismeret – és tudásszint a lemaradás mely területeken észlelhető és milyen fokú. Az oktathatóság elemei, ha fogyatékos annak paraméterei, tanulási – és részképesség zavarok;
- a foglalkoztathatóság elemei – jártasságok, készségek, különleges képességek, érdeklődés és kezűgyesség stb.;
- fentiek alapján az egyéni nevelési terv és a Nevelési Napló elkészítése, eredmények felülvizsgálata, újabb nevelési célok kitűzése;
- kimenő, eltávozás, szabadság engedélyek, rendkívüli eltávozás, kimaradás engedélyek;
- intézeten kívüli munkavállalás, tanulmányok folytatása;
- jóvátételi eljárás lehetősége;
- szökésveszély;

- javaslat megfogalmazása a fiatalkorú ideiglenes elbocsátása tárgyában.

A szakvélemények, megfigyelések, egyéb tapasztalatok kiegészülnek a gyámhivaltaltól, esetleges korábbi intézménytől beszerzett dokumentumokban szereplő tényekkel, adatokkal, melyek a fiatal családi körülményeiről, megelőző életútjáról szolgálnak adalékokkal. A bírósági határozat rendelkezései kötelező erővel bírnak.

III.2.1.3. Team megbeszélés

Résztvevői a csoportban dolgozó szakemberek – csoportvezető nevelő, nevelő, nappalos és éjszakás gyermekfelügyelők -, a csoport pszichológusa, igazgatóhelyettes, indokolt esetben az intézet igazgatója.

A megbeszélésre 3 havi rendszerességgel, de a csoport helyzetétől függően gyakrabban is sor kerülhet.

A munka során az egyéni nevelési tervekben és a Nevelési Naplóban meghatározottakon túl megbeszélésre kerülnek

- a csoportvezető nevelő beszámolója az előző megbeszélés óta eltelt időszak eredményességéről, vagy hiányosságairól az egész csoportot tekintve
- a csoport kohéziós helyzetének meghatározása, a csoport pillanatnyi helyzete az intézet pedagógiai struktúrájában
- a következő időszak nevelési céljai
- az intézeti rendezvénytervhez igazodva a csoportra váró feladatok meghatározása, felelősök kijelölése
- a pszichológus beszámolója a csoport egészének és a fiatalok egyéni mentális állapotáról
- vezetői értékelés, célok feladatok megbeszélése, kitűzése
- egyéb aktuális problémák megbeszélés.

III.2.1.4. Napi eligazítás

Munkanapokon két alkalommal 07⁴⁰ és 12¹⁰ órakor a szolgálatba lépők számára tartjuk. Résztvevői 07⁴⁰ órakor az éjszakás gyermekfelügyelők, iskolai tanárok, szakoktatók,

rendészeti ügyeletes vezető, vezetők. Az eligazítás **célja** kettős: **információ átadás** a szolgálatot leadó, illetve átvevő szakemberek között, és az **aktuális feladatok** megbeszélése.

A 12¹⁰-es eligazítás a 12⁰⁰ órától szolgálatba lépők számára tartjuk. Célja az **információ átadás**, és az **aktuális feladatok** megbeszélése. Az eligazítást 12³⁰ órakor a csoportok átadás-átvétel zárja, melyen a délelőtti szakemberek röviden értékelik a csoport foglalkoztatásának, tanulásának eredményességét. A déli átadáson kerül sor az intézeti rendezvénytervben szereplő kulturális-, és sportrendezvények értékelésére, és eredmények kihirdetésére.

III.2.1.5. Esetmegbeszélés

Résztevői a problémával találkozó szakemberek, de maximálisan 8 fő, hogy érdemben meg tudják beszélni az esetet. Az esetmegbeszéléseket a probléma felvetődésének igényeihez mérten kerül sor.

Az esetvezetéssel kapcsolatos problémák „teamben” való megbeszélése, illetve hogy a team segítséget adjon az esethez személyes érzelmeinek a megértéséhez, az adott probléma kreatív megoldásához. Az esetmegbeszélés rendszerint a konkrét esetről szól a problémáról és a cselekvési tervről. Alapvetően az lenne az ideális, hogyha legalább 3 alkalommal lenne egy esettel kapcsolatos megbeszélés, hiszen ez biztosítaná a folyamatosságot.

III.2.2. Az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést végrehajtó részlegek módszertana

III.2.2.1. Általános csoportok

Általános feladat:

Fejlesztés és korrekció a viselkedés, a szocializáció, az érzelmi élet, a kulturáltsági szint és az erkölcsi struktúrák terén. A javítóintézet a bent tartózkodás idejére „otthont”, személyiség állapotuknak megfelelő nevelést, képességüknek megfelelő fejlesztést biztosítson. A feladat megvalósítása érdekében figyelembe kell venni, hogy a fiatal előzetesen számos kedvezőtlen pszichés hatás érte, ennek következtében személyiségük sérült. Ezért az általános nevelési célkitűzéseit tekintve megegyezik minden más nevelési intézmény célkitűzéseivel, ugyanakkor nagyban speciális pedagógiai feladatok ellátására is hivatott.

Speciális feladatok:

1. Beilleszkedés segítése

A beillesztés szempontjából különleges jelentősége van a humánus, érdeklődés, előlegezett bizalom, empátia alkalmazásának.

2. Szabadságuk korlátozásának elfogadtatása

A megszokott rendszertelen élet helyébe, egy szabályozott, mozgásukban erősen korlátozott időszak következik, amit esetenként nyílt vagy rejtett elutasítással fogadnak.

3. A családi háttér pedagógiai jelentőségének mérlegelése

Fontos teendő a fiatal korábbi környezetével való együttműködés felkutatása, erősítése.

4. Tárgyi és személyi feltételek biztosítása

Az őrzési feladatok mellett biztosítani kell a higiénikus, esztétikus, célszerű környezetet, törekedni kell a megfelelő személyi állomány biztosítására.

5. Felzárkózás a tanulás terén

A fiatalok többségénél nem kielégítő a tanuláshoz való viszony. Életkorukhoz viszonyított alapképzettségük hiányos, feladattudatuk, tanulásra való belső késztetésük elégtelen, teherbírást alacsony. Zömében túlkorosak. Az iskolai kudarcélmények a tanulás elleni erős ellenszenv különösen kritikus helyzetet teremt a felzárkóztatásban. Ezért a hiányzó alapismeretek gyors pótlása, a tanulási motívumok kialakítása fontos pedagógiai feladat.

6. Korrekciós nevelés

Elsődleges feladat – a pozitív tulajdonságokra alapozva – fejlesztő, korrigáló nevelési eljárást kidolgozni minden egyes fiatalra. Segíteni kell a pozitív, reális énkép kialakításában. Személyiségük átstrukturálása, érzelmi viszonyulásainak rendezése a legfőbb pszichológiai – pedagógiai feladat. A nevelők - a pszichológussal együttműködve – tennivalói közé tartozik, hogy megtanítsák a fiatalokat indulataik kezelésére, arra, hogy reálisan, önbizalommal értékeljék helyzetüket.

7. Utógondozás

Az utógondozás jelenti a társadalomba való beilleszkedéshez, az életben történő sikeres helytálláshoz az erkölcsi támasznyújtás, tanácsadás biztosítását.

8. Kapcsolattartás családdal (gondozási helyvel) családi konzultáció és családterápiás foglalkozás

A kapcsolattartás segít abban, hogy szabadulás után a fiatal minél zökkenő mentesebben tudjon visszahelyezkedni a családjába. Ennek szükségessége különösen fontos a javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok esetében. Fontos, hogy nevelési céljaink eléréséhez megnyerjük a családot. A családdal való kapcsolattartást segíti az utógondozó, pszichológus. Az állami gondoskodásban részesülő fiatalok még nagyobb odafigyelést igényelnek, hiszen volt gondozási helyükkel, gyámjukkal sok esetben csak felszínes a kapcsolatot ápolnak. A felszínes, laza kapcsolatok az idő múlásával teljesen formálissá válnak.

Nevelési alapelvek

A személyiségzavarok sajátosságaira, a nevelt fiataikorúak életkorára tekintettel a nevelésben a legfontosabb az új tapasztalatok gyűjtése, a „cselekedtető” felfedezés lehetőségeinek megteremtése. A fiataikorúak belső nyugtalanságát, beszűkült érdeklődését, fixálódott gondolatait, bizalmatlanságát, eltorzult érték kategóriáit csak állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges feloldani. Olyan szituációkban, amelyben cselekvően részt vesz, s amely során az eddigiektől eltérő inger együttesek érik. Csak az új élménnyel, örömmel összekapcsolódó élettapasztalatok indítják el a személyiség átrendeződését.

Általános követelmény

A rendszeresség, a napi tevékenységek helyes aránya, az idő hatékony strukturálása, az egyéni és csoportos tevékenységek szükséges és elégséges mértéke.

Minden foglalkozást konkrét céllal, a hatás mechanizmusok figyelembevételével kell szervezni.

A napi rendszeres tevékenységhez biztosítani kell az optimális nevelési légkört, a rendezett, gondozott környezetet.

Kiemelt feladat

- a nevelés egyéni, differenciált, a személyiség komplexitását figyelembe vevő tervezés

- az együttélési normák, szabályok megismertetése, elfogadtatása, interiorizációjának elősegítése;
- napirendi feladatok elvégztetése;
- szabadidős programok megvalósítása a csoportközösségek összetételéhez, adottságaihoz, szükségleteihez igazítva;
- intézeti szintű programok szervezése, felkészülés, megvalósítás;
- a fiatalok hivatalos és személyes ügyeinek intézése, az ebben való közreműködés;
- a kapcsolattartás tervezése és lebonyolításában való közreműködés;
- a fiatalok ellátásának szervezése, biztosítása;
- a gondozási, önkiszolgáló, környezetgondozási feladatok szervezése és lebonyolítása;
- a közösségek kialakításának elősegítése.

III.2.3. Napirend és a foglalkozások rendje

III.2.3.1. Napirend

A napirendet a javítóintézet Házirendje tartalmazza. A Házirendet a csoportokban jól látható helyen ki kell függeszteni.

A napirend kötött és minden fiatal számára kötelező. Ez képezi a nevelőmunka standard programját.

A napirendben rögzített időpontokban történnek: a kötelező és kötetlen foglalkozások, a helyiségek és körletek takarítása, a ruházat és felszerelések rendben tartása, s az étkezések, hétvégén és ünnepnapokon a délutáni csendes pihenő, az önkiszolgáló feladatok, illetve a szabadidő.

A napirendi feladatokat az egyéni felelősség figyelembe vételével oldjuk meg.

Intézeti szinten: a közös helyiségek takarítása csoportfelelősi rendszerben működik.

A napirend célja:

A helyes szokásrendszer, az önkiszolgálásra, önellátásra való képesség, a személyi és környezeti higiéné iránti igényesség kialakulását segíti elő, a helyes életmód, életrend elemeinek kiépítését, fejlesztését szolgálja, rendszerességre nevel, formálja az önálló életvezetésre való képességet.

III.2.3.2. Foglalkozások rendje

2013. évi CCLX tv. alapján

„355. § (2) A fiatalok részére – személyiségük fejlesztése érdekében – egyéni és csoportos foglalkozásokat, valamint különféle – intézeten belüli, vagy intézeten kívüli – programokat kell szervezni vagy biztosítani.

(3) A fiatalok szűrt tartalmú internet-szolgáltatás használatára hetente egy alkalommal harminc perc időtartamban jogosult.”

A foglalkozások céljai, feladatai:

1. Referencia személyeken keresztül és a foglalkozások tartalmával, módszereivel normákat, viselkedési, együttélési szabályokat közvetíteni, amelyek a kapcsolatok, a kommunikáció fejlesztését, a tolerancia erősítését, az érzelmi viszonyulás és a kapcsolatok gazdagítását, a viselkedés korrekcióját szolgálják.
2. Elősegíteni az énkép, önismeret, önbizalom, önkontroll fejlesztését, a szorongások, feszültségek oldását.
3. Hozzájárulni a fiatalokra jellemző ismerethiány és a cselekvés közötti szakadék áthidalásához, amely sikerélményhez juttatja őket, motivál, és lehetőséget teremt az önkifejezésre, tehetséget gondoz és fejleszt.
4. Az egészséges életmódra nevelést és megelőzést szolgál, különös tekintettel a neveltek körében gyakori drog-és alkoholfogyasztásra, a dohányzásra.
5. A játékok, sportfoglalkozások során teret nyer az egészséges rivalizáció, alkalmazkodásra, fegyelemre nevel. Ezek az intézet zártságát figyelembe véve kompenzációt is jelentenek, a feszültség levezetés, a szabályok betartására nevelés fontos eszközei, módszerei.
6. A szerepjátékok, irodalmi és kulturális előadások során egyéb nevelő hatások mellett a katarzis élményén keresztül hozzájárul önmaga és mások megismeréséhez és elfogadásához.
7. A színjátszás, tánc, zene, versenyek fogalmakat, ismereteket bővít, verbális és nonverbális kifejezést, kreativitást fejlesztenek, igényeket keltenek, szokássá válnak,

tulajdonságokká szerveződnek, az agresszív feszültséget szociálisan elfogadott tevékenységbe fordítják.

Nevelőmunkánk kiemelt feladatai közé tartozik a délutáni szabadidő helyes felhasználására nevelés. A korszerű nevelélmélet egyre kevésbé határolja el egymástól a nevelés különböző területeit, a nevelési folyamatot komplex egésznek tekinti, amelyben az egész személyiség hat egy másik személyre. Ebben a folyamatban a gondozott szabadidejében is részt vesz, nemcsak mint a nevelés tárgya, hanem mint a nevelés alanya. Alkalmazza mindazokat a szokásokat, normákat és szabályokat, amelyeket a nevelési folyamatban kialakítottunk akár érzelmi, értelmi, testi vagy esztétikai nevelés formájában.

A délutáni szabadidő megszervezése a javítóintézeti élet egyik kulcsproblémája. Ha nincs a közösségnek jó szabadidős programja, ha sablonosan ismétlődnek a napok, a monotonia rányomja bélyegét a mindennapokra. Nem könnyű dolog a javítóintézetben élő fiatalok mindennapját úgy szervezni, hogy változatos, színes, élményt nyújtó és a nevelési célkitűzéseknek megfelelő legyen.

A foglalkozásokon **négyféle formát** különböztetünk meg. Vannak olyan foglalkozások, amelyek kötelezőek a csoport minden tagjának, ezek a **kötött témájú** foglalkozások. Második csoportba tartoznak a szakkörök és tanfolyamok, melyek **szabadon választhatóak**, harmadikba a kötetlen témájú szabadidő és **prevenciós** foglalkozások köre.

a) Kötött témájú, kötelező foglalkozások

A kötött témájú foglalkozások mindenki számára kötelezőek, azok tervezéséről, szervezéséről a csoportnevelő gondoskodik. Fontos, hogy a nevelő olyan tevékenységi formát találjon, amely vonzó, érdekes és alkalmas a közösség kialakításához. Akkor szervezi jól a nevelő a foglalkozásnak ezen részét, ha a fiatalok szabadidőnek érzik és eszükbe sem jut a kötelező jelleg. Ügyelni kell a kötött foglalkozások helyes arányára. A csoportok munkatervében és napirendjében a kötött foglalkozások, mint sport, kulturális, közművelődési - és kreatív foglalkozás szerepelnek.

b) Kötött témájú, választható foglalkozások

Azok a tevékenységi formák tartoznak ide, amelyeken nem vesz részt mindenki a csoportból. Ide tartoznak a szakkörök, tanfolyamok. Az otthon részkeretei között működő tanfolyamok

szolgálják a fiatalok sokoldalú képzését és szabadidejük hasznos eltöltését. Igyekezni kell, hogy ezek a foglalkozások ne legyenek egyoldalúak, a felkínált program a fiatal valódi igényeit elégítse ki. A résztvevők meghatározott tematika szerint, egy kívánt cél elérése érdekében munkálkodnak.

c) Kötetlen szabadidő

Feltétlen szükséges, hogy naponta legyen kötetlen szabadidős tevékenység. A csoportnevelő feladata a kötetlen szabadidő tárgyi feltételeinek és a megfelelő légkörnek biztosítása. Minden fiatal foglalkozzon azzal, amit az adott körülmények között legszívesebben csinál. A nevelők ilyenkor azokra kell, hogy ügyeljenek, akiket a közösség nem fogad be, ezért nem találják a helyüket, szociálisan éretlenek a szabad tevékenységi formára, esetleg mentálisan sérülékenyebbek, mert az ilyen fiatalok nagy valószínűséggel lesznek rendbontók, külön foglalkozást, egyéni bánásmódot igényelnek. Nagy részük egy idő után elfogadja a közösség morálját.

Minden embernek szüksége van arra, hogy a társas tendenciák mellett az én tendenciáit is tudja kielégíteni, ezért:

- A napirendi feladatokon kívül fennmaradó időben kell biztosítani a kötetlen szabadidős programokat.
- A délutáni foglalkozások és programok döntő többsége aktív és kötelező. Kisebb része passzív és szabadon választható.
- A passzív szabadidőben oldják meg a fiatalkorúak a levélírást, olvasnak, televíziót néznek, magnót hallgatnak. Ez döntően a vacsorát követő időszakra esik.

A kötött témájú, kötelező és választható foglalkozások

Célja:

Fejlesztés és korrekció: a viselkedés, az érzelmi élet az erkölcsi struktúrák, továbbá a kulturáltsági szinten.

A foglalkozások fajtái:

- Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek.

- Manuális, kreatív tevékenységek.
- Közművelődési-közismereti, általános műveltséget fejlesztő foglalkozások – szűrt internet használat
- Praktikus ismereteket nyújtó foglalkozások - szűrt internet használat
- Tanulás segítése, tanuláskorrekció - szűrt internet használat
- Szokások, ünnepek hagyományok

a) Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek

A fiatalok életkorából, speciális helyzetéből adódóan kiemelt foglalkoztatási forma, melynek során a nevelési eszközök széles tárháza áll rendelkezésre.

b) Manuális, kreatív tevékenységek

Az esztétikai élmény nyújtásán kívül, a fiatalok érdeklődése felébred, és művészeti értékekhez kötődik, látókörük szélesedik, és kulturális fejlődésükhöz helyes irányokat, megfelelő távlatokat kapnak. Nélkülözhetetlen szerepe van a munkára nevelésben, az együtt tevékenykedés pozitívan hat az egész csoport közösséggé fejlesztésében. A munkának mindig legyen valami célja, fontos a részfeladatok elvégzésének ellenőrzése, elmaradhatatlan a munka végeztével az alapos értékelés.

c) Közművelődési-közismereti, általános műveltséget fejlesztő foglalkozások

Felkeltik az önművelődés igényét, formálják a környezethez való etikai viszonyulást és normakövető készségeket fejlesztenek. Nagy érték az is, hogy a fiatalok értékelő és önértékelő képessége erősödik.

Javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok esetén a közös színház, múzeum, rendezvény-látogatások szintén maradandó élményekkel gazdagítják fiataljainkat.

d) Praktikus ismereteket nyújtó foglalkozások

Nélküle a nevelés, a szocializáció, a reszocializáció nem lehet sikeres. Igen jól szolgálhatja a szabad életre történő felkészítést, a társadalomba való zökkenő mentesebb beilleszkedést. A foglalkozás működhet önálló formában, de része lehet az értékelő csoportgyűléseknek is.

e) Tanulás segítése, tanuláskorrekció (szilencium) - szűrt internethasználat

A tanulást segítő komplex tevékenységek:

1. Kognitív funkciók (gondolkodás, emlékezet, figyelem) fejlesztése
2. Vegetatív funkciók megfigyelése
3. Motoros funkciók fejlesztése
4. Szociális funkciók felmérése

A fejlődési elmaradások leküzdésére irányuló korrekciók:

1. Képesség korrekció
2. Tantárgyi korrekció
3. Személyiség korrekció

A tanulószoba (szilencium) a nap meghatározott időszaka a napirendnek megfelelően. Fontos a rendszeres kapcsolat az iskolai tanárokkal. Segíteni kell a sikeres osztályozó vizsgára történő felkészítést.

A tanulást segítő tevékenységhez szorosan kötődik a könyvtárfoglalkozás és a szűrt internethasználat.

f) Szokások, ünnepek hagyományok

A csoportok kialakulásában nagy szerepe van az együttes élménynek, a szokások, hagyományok, kialakulásának. A nemzetiségi kulturális értékek ápolásával a fiatalok önazonosság érzése megőrzésre, fejlesztésre kerül.

g) Erkölcsstani, egyházi, hitéleti összejövetelek, foglalkozások

Egyfelől alapvető jogként, másfelől kötelező feladatként (Nemzeti Alaptanterv) biztosítja a fiatalok erkölcsi, vallási megerősödését, könnyíti az esetlegesen kialakuló stressz oldását, mélyíti a személyiségfejlesztés eredményeit

h) Drámapedagógiai foglalkozások

A színjátszás tanulásának célja az értelem, az érzelem, a fizikum, a jellem harmonikus és differenciált fejlesztése.

A foglalkozások szervezeti keretei:

- intézeti szinten;
- csoportonként;
- egyénekenként szakkörökben;
- egyénekenként terápiás jelleggel;
- konkrét céllal összeválogatott kisközösségekben;
- egyénekenként szerveződő, kötetlen szabadidőben;
- jól beilleszthető a programok sorába, azok fejlesztő, prevenciós foglalkozások, melyeket pályázatok, együttműködések alapján külső előadók, önkéntesek végeznek, szerveznek a fiatalok számára;
- a javítóintézeti nevelést végrehajtó részlegben ezek bővülnek az egyénekenként és csoportosan is szervezhető intézeten kívüli programokkal.

A foglalkozás szinterei

1. Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek.

Színtere:

- sport udvar

- kisudvar
- tornaterem
- nagyétkező
- konditerem
- intézeten kívüli helyszínek.

2. Manuális, kreatív foglalkozások

Színtere:

- csoport
- kreatív műhely
- szakkörök
- tanácsterem
- intézeten kívüli helyszínek.

3. Közművelődési-közismereti, általános műveltség, praktikus ismeretek foglalkozások

Színtere:

- csoport
- táblajáték terem
- nagyétkező
- szakköri helyiségek
- tanácsterem
- könyvtár
- intézeten kívüli helyszínek.

4. Erkölcsstani, egyházi, hitéleti összejövetelek, foglalkozások

Színtere:

- imaterem
- csoportok nappali szobája
- nagyétkező
- intézeten kívüli helyszínek.

5. Drámapedagógiai foglalkozások

Színtere:

- drámaműhely
- intézeten kívüli helyszínek.

Intézeti szintű programok:

Az intézmény minden év **január 31-ig** elkészíti az évi **rendezvénynaptárt**.

A javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok foglalkoztatásának vonatkozásában kiemelt szerepe van **a tárintézmények** által szervezett **külső és belső rendezvényeknek és versenyeknek**.

III.2.3.3. Hetirend

A csoportok elkészítik a foglalkoztatásukat meghatározó Hetirendet, melyet kifüggesztenek a fiatalok által jól látható helyen. A Hetirend napokra és napszakokra lebontva tartalmazza a kötelező és egyéb foglalkozásokat, teendőket.

IV. Az előzetes fogvatartás és javítóintézeti nevelés végrehajtásának szervezeti keretei, szinterei

A javítóintézet alapfeladataihoz igazodóan – gondozás, nevelés, oktatás, képzés-munkafoglalkoztatás – alakította ki szervezeti kereteit. Ennek megfelelően ezeket a feladatokat az:

- előzetes fogvatartotti részleg;
- javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg;
- utógondozást ellátó otthon;
- iskola;
- szakoktatás, munkafoglalkoztatás;
- szakértői és módszertani;
- mentálhigiénés csoport és egészségügyi csoport látja el.

A feladatok végrehajtását kisközösségekben (a továbbiakban csoport) biztosítjuk. Az intézetben iskolai és tanműhelyi csoportokat és otthoncsoportokat szerveztünk. Külön

otthonrészleg látja el az előzetes fogvatartás végrehajtását és külön a javítóintézeti nevelés végrehajtását. Az **előzetes** fogvatartás **kilenc nevelési csoportban** (befogadó csoport, speciális csoport, életkori specifikációt végrehajtó csoport, általános csoportok) hajtjuk végre.

A **javítóintézeti nevelésüket** töltő fiatalok **három nevelési csoportban** vannak elhelyezve.

Az egy csoportban elhelyezettek száma legfeljebb 12 fő, a speciális csoport létszáma legfeljebb 8 fő. A 14 év alatti fiatalok részére olyan csoport kerül kialakításra, melynek tagjai 16 év alattiak. Ezen csoport pedagógiai módszertana igazodik az életkori sajátosságokhoz.

IV. 1. A befogadó csoport

1/2015.(I.14) EMMI rendelet

Az újonnan érkezett fiataikorú elhelyezésére az intézet befogadó csoportot működtet, ahol fiataikorú a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig - legfeljebb azonban egy hónapig - tartózkodik. A nevelési értekezleteken (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) a jelen lévő szakemberek – megfelelő, a befogadott növendék érdekében fennálló indokok (személyiségfejlődésének, beilleszkedésének elősegítése) esetén – javaslatot tehetnek az intézet igazgatójának, vagy az általa megbízott helyettesének az egy hónapot további, a szükséges mértékben meghosszabbítani.

Ha a bíróság, vagy az arra illetékes hivatal - gyámhivatal -, nem küldte meg a szükséges iratokat, a javítóintézet a befogadásról szóló értesítéssel egyidejűleg kéri a bíróságtól, vagy a gyámhivataltól azok haladéktalan megküldését, illetve a települési, vagy járási önkormányzati gyámhivatalt egy naprakész környezettanulmány elkészítésére és annak a javítóintézet részére történő megküldésére. A környezettanulmány különös tekintettel térjen ki a fiataikorú eddigi életútjára, baráti, illetve családi kapcsolataira, és lehetőség szerint megelőző bűnözői előéletére. Pártfogói felügyelet alatt álló személy esetén tartalmazza a fiataikorúnak a pártfogást, megelőző és pártfogás alatt tanúsított magatartásáról való információkat.

Cél: A fiataikorúak megismerése, az intézeti és csoportéletre való felkészítése. Jogok és kötelezettségek megismertetése.

Feladat:

- a fiataikorú megfigyelése;
- az intézeti szabályoknak megfelelő szokásrendszer kialakítása, formálása;
- viselkedési szabályok megismertetése, gyakorlása;
- szabálytudat fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása;
- alkalmazkodási, beilleszkedési képességek fejlesztése;
- jogok és kötelezettségek, a napi-és házirend megismertetése, értelmezése;
- a befogadó csoportban való tartózkodás ideje alatt készülnek a szakvizsgálatok, felmérések.

A feladatok végrehajtása során kiemelt figyelmet érdemel:

- A folyamatosan változó létszám, és a változó összetételű csoport.
- A csoportban aktuálisan tartózkodó fiatalok előzetes ismeretei, megelőző életvitel, értelmi képességek, morális értékrend.
- A különböző időpontokban befogadott fiatalok differenciált foglalkoztatása.
- A csoportban tartózkodás időkorlátja.

A feladatok végrehajtásának egyedi módszerei:

- Befogadást követően a házirend dokumentumainak egyéni olvasása, a súlyos olvasási nehézséggel bírók esetén a nevelői segítségnyújtás.
- A dokumentumok csoportos feldolgozásakor a fogalmak pontosítása.
- Az ismeretek rögzítése, számonkérése.
- A foglalkozások során a megismert szabályok gyakoroltatása, a tevékenységek ellenőrzése, értékelése.
- Napi értékelések során a magatartási szabályok betartásának, megszegésének következetes számonkérése.
- Szabályszegések körülményeinek, következményeinek elemzése, megbeszélése e fiatalok bevonásával.
- A közösségben elfogadható viselkedési minták közvetítése.
- Szabálytartás kialakításával a csoport közösségbe, majd a tágabb közösségbe való beilleszkedés elősegítése.

A feladatok végrehajtási formái

a) Szellemi tevékenységek

Általános fejlesztési követelmények:

- Műveltségi színvonal emelése
- Iskolai felmérések tapasztalatainak megbeszélése a hiányzó ismeretek pótlása céljából
- Ismeretek nyújtása kiemelkedően a praktikus ismeretek terén

b) Sporttevékenységek

A befogadó csoportban a foglalkoztatási tervnek, a céloknak, a foglalkoztatás során választott módszereknek rugalmasan alkalmazkodni kell a következő szempontokhoz:

- A befogadó beszélgetések során tájékozódni kell a fiatal korábbi betegségeiről, az információkat egyeztetni kell az orvossal. Mivel ezen esetekben terhelhetőségüket nem ítéldjük meg, leleteik megérkezéséig, vagy a szükséges szakvizsgálatok elvégzéséig részben, vagy teljesen fel kell menteni a sportfoglalkozások alól.
- Fokozatosan kell terhelni a BV-ben hosszabb időt töltött, szenvedélybeteg, vagy pszichiátriai megbetegedés miatt gyógyszeres kezelésének beállítására szoruló fiatalokat.
- Minden esetben fel kell mérni a beérkezett, korábban szabadidejét strukturálatlan, vagy deviáns, szórakozási formákkal töltő fiatalok edzettségét, a balesetek elkerülése érdekében.
- Az általunk biztosított változatos sporttevékenységek szabályainak megismertetése

c) Munkafoglalkoztatás

A munkatevékenységek végzése segíti pedagógiai célok elérését. A munkavégzés rendszerességre, fegyelmezett viselkedésre nevel, segíti az együttműködés kialakítását, sikerélményhez juttat.

IV.2. Speciális csoport

Általános célok:

Legfontosabb **cél**, hogy a speciális csoport a megfelelő rendszerbeli működésével megkönnyítse az általános csoportokban folyó pedagógiai munkát:

- Azon fiatalok kiemelése, akiknek beilleszkedése, magatartása nagymértékben akadályozza az általános csoportbéli társainak előmenetelét.
- Olyan pedagógiai módszerek kidolgozása, alkalmazása, melyek a magatartászavaros gyerekek viselkedés korrekcióját szolgálják, aminek eredményeképpen általános csoportba visszahelyezhetővé válnak.
- Azon fiatalok kiszűrése, akik nevelése javítóintézeti keretek között nem folytatható anélkül, hogy más fiatalok pedagógiai előmenetele károsodna. A kiszűrés alapos, átgondolt, megtámadhatatlan dokumentáció mellett, az Elhelyezési Tanács javaslata alapján történik.

A speciális csoport működési elvei:

A csoportba utaltak minimum két hónapot töltenek a csoportban, majd fejlődési ütemüket, fejlettségi szintjüket figyelembe véve a Szakértői csoport és a speciális csoport közös javaslatára az Elhelyezési Tanács általános csoportba helyezi őket, vagy kérelmezi más intézménybe való elhelyezésüket.

A kiemelés akkor válik a legeredményesebbé, ha a más csoportokkal való érintkezés a minimálisra redukálódik, ezért az iskolai oktatás és a munkafoglalkoztatás a csoporton belül történik.

A csoportban a folyamatos nevelői értékelés mellett a vezetői kontroll napi szinten szükséges. Az alkalmazott módszereknek a differenciált nevelési irányelveken túl az intézet valamennyi területére való visszaillesztést kell szolgálniuk.

A team tagjainak egyfelől alkalmasnak kell lenniük a szabályrendszer betartására, másrészt az azt magukénak kell érezniük.

A felnőttek nevelési stílusának egyrészt eltérőnek kell lenniük az általános csoportoktól, másrészt a lehető legnagyobb mértékben közelíteniük kell egymáshoz a csoporton belül.

A speciális csoportban kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a közösségi értékek, normák, az együttélés szabályai a csoport minden tagjára egyaránt érvényesek legyenek.

A csoport összetételének folyamatos változása miatt a fő nevelési stílusok (tekintélyelvű, demokratikus, megengedő) arányára kiemelt hangsúlyt kell fektetni.

A feladatok végrehajtásának egyedi módszerei a csoport aktuális összetételének, az eltérő magatartási problémák függvényében változhatnak.

Az egyik legfontosabb bekerülési ok, a helytelen magatartási viszonyulások miatt a csoportban fokozottan érvényesül a konfliktus dialektikája.

Feladat

- A következetes jutalmazás-büntetés alkalmazása.
- Intenzív, célirányos pedagógiai programok, módszerek alkalmazása.
- A helyes magatartási viszonyulások lehetőség szerint legmagasabb szintű interiorizációjának elérése.
- Könnyen nyomon követhető, egyértelmű szabályrendszer kialakítása, működtetése.
- A rendszer működésének lényeges feltétele a nevelők, csoportvezetők közti folyamatos, konstruktív párbeszéd.

-

IV.3. Életkori specifikáció miatt kialakított csoport

Általános pedagógiai célok:

A csoport befogadja azon fiatalokat, akik 12. életévüket betöltötték, de nem múltak el 16 évesek. Az életkori specifikációk teljes körű figyelembe vételével határozhatóak meg a pedagógiai célok, nevelésben alkalmazott módszerek.

2013. 07. 01. életbe lépő Btk.- 2012. évi C: törvény 16 § alapján:

Az emberölés minősített esete, az erős felindulásban elkövetett emberölés, a testi sértés, „kvalifikált” esete (ha életveszélyt vagy halált okoz) a rablás alap- és minősített esete, illetve a kifosztás minősített esetének elkövetésekor a büntethetőségi korhatárt 12 évre leszállítja a törvényhozó feltéve, ha az elkövető rendelkezett a bűncselekmény felismeréséhez szükséges belátással.

Pedagógiai célok: Olyan csoport légkör megteremtése, ahol a fiatalok biztonságban érzik magukat, lehetőségek felkínálása, cselekedtető felfedezés sok új tapasztalat, élmények megélése által. Megvalósulása, állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges. Fontosnak véljük, a pozitív megerősítést, sok dicsérő szót, visszacsatolásokat, az elfogadó, előítéletektől mentes légkör megteremtésével. Az egyedi igények, szociokulturális tényezők, magatartási és viselkedési zavarok, életkori sajátosságok figyelembevételével következetes hatásmechanizmus fölállítása.

Alkalmazott módszerek

Jellemző a fiatalokra a beszűkült tudat állapot, fixálódott gondolataik, a belső felfokozott nyugtalanság, a bizalmatlanság, az érzelmi, értelmi fejletlenség, s mivel ilyen komolyak és összetettek a problémák, így ezek enyhítése, oldása csak az állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges. Munka módszerek tekintetében visszaköszön az egyéni bánásmód, az egyéni, a terápiás és csoportos beszélgetések melyek segítik a fiatalok fejlődését. A folyamatos, rendszeres foglalkoztatás, számonkérés, visszajelzés támasz az eligazodásban, ennek a ciklikus ismétlődése kiszámíthatóságot, és biztonságot nyújt a fiatalok számára. Foglalkoztatás során a kiscsoportos foglalkoztatás, mint legpreferáltabb foglalkoztatási forma, így 3-4 fővel egyszerre lehet tanulni.

Azon fiatalok, akik egyénileg képesek csak tanulni, egyénre adekvát, egyedi tanítási módszerekkel foglalkoztatottak, az igények maximális figyelembe vételével. A kiscsoportos foglalkoztatás megjelenik még a kreatív tevékenységeken belül is, hiszen manuális képességek nagyon különbözőek. Közismereti foglalkozások során a szituációs játékok alkalmazása, ezen játékok körének bővítése, mint alkalmazott módszer mérhetően hatásos. A fiatalok élvezik, a játék alatt érzett öröm pedig felszabadít, miközben személyiségük fejlődését is szolgálja. A szerepjátékok alkalmazása: az élet egy nehéz helyzete feldolgozására, akár emlékek felidézésére, szerepjáték által lehetőség adódik rá. Nagyon sok érzelem, indulat, feszültség szabadul föl egy-egy ilyen alkalom során. A játék mint felszabadító közösség építő forma, segítség a traumatizált helyzetek, szituációk feldolgozásában. A játék segítő eszköz abban az esetben mikor a csoport légkör túlfeszített, ha az indulatok túlburjánzanak. A játékok hossza általában annyi, amennyit a hangulati,

érzelmi állapotok stabilizálása megkíván. A foglalkoztatás során megjelenik a: zene, mint terápiás eszköz, bibliai témák játékos feldolgozása, filmklub, kreatív tevékenységek. A sok új inger, valamint újdonságként átélt pozitív tapasztalatok hatására, az eddig oly kevés élménnyel rendelkező fiatalok kinyílnak, és örömmel együtt járó élettapasztalatokat szereznek. Ez a csoport erőssége is egyben. Személyiségük fejlődése a sok pozitív élmény hatására, az addig ismeretlen siker hatására beindul. Elmarasztalással csak a legkritikább esetben élünk, ennek módszere a helyes viselkedési minta közvetítése, meggyőzés.

IV. 4. Oktatás

Az 1/2015 (I. 14.) EMMI rendelet 29.§-31.§-a értelmében az intézetben folyó oktatás, képzés célja a fiatalok iskolai hiányosságainak pótlása, megkezdett tanulmányainak folytatása, és a munkaerő-piaci esélyeit növelő képzettség megszerzése. A tanulók végzettségétől és tankötelezettségétől függően:

- Az alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkező fiatalok – ha tanköteles – be kell íratni általános iskolába.
- Ha az alapfokú végzettséggel nem rendelkező fiatalok tankötelezettsége megszűnt, kérelmére biztosítani kell, hogy általános iskolai oktatásban részt vehessen.
- Azt a fiatalok, aki általános iskolai tanulmányait befejezte, szakképzésbe kell bevonni.
- Annak a fiataloknak, aki középiskolai tanulmányokat szeretne kezdeni, vagy folytatni, kérésére biztosítani kell, hogy magántanulóként ilyen irányú tanulmányokat folytasson.
- A fogyatékos fiatalok számára a fogyatékoság típusának megfelelő iskolai oktatást kell biztosítani.
- Részképesség kieséssel (dyslexia, dysgraphia; dyscalculia) küzdő fiatalok speciális fejlesztést kapnak.
- Kapcsolattartás a fiatalok oktatási intézményeivel, a fiatal felkészítése a helyi tantervi követelményekből.

- Javítóintézeti nevelésüket töltők, külső iskolai oktatása esetén tanulmányi munka segítése.

Személyi és tárgyi feltételek

Az oktató-nevelő munkához a javítóintézet biztosítja a személyi- és tárgyi feltételeket: a megfelelő végzettségű pedagógusokat (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, tanítók, általános- és középiskolai tanárok), az intézményben megfelelően kialakított tantermeket, helyiségeket berendezésekkel, eszközökkel, valamint taneszközöket a pedagógusok és a tanulók részére.

Az iskola pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai

Alapelvnek tekintjük az esélyegyenlőséget, miszerint minden fiatalnak joga van részt venni az oktatásban iskolai végzettség és tankötelezettségre való tekintet nélkül. Mindezt tehetik olyan légkörben, ahol jól érzik magukat, kialakul az iskolához, a közösséghez való kötődésük. A fiatalok pozitív élményekhez jutnak, egyre több siker éri őket, s ez komoly motiváció az ismeretközvetítés eredményessége szempontjából.

Elsődleges az ismeretek- és alapkészségbeli hiányosságok pótlása, a felzárkóztatás, a társadalmilag meghatározott szükséges tudásminimum elsajátíttatása, a tanulmányi előmenetel segítése, biztosítása a tantervi követelmények teljesítésével, a személyiségkorrekció. Célunk olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek lehetővé teszik legalább egy szakma elsajátítását.

Kiemelt feladat a sajátos nevelési igényű, (SNI) valamint a beilleszkedési-, tanulási- és magatartási zavarokkal küzdő (BTM) fiatalok nevelése, oktatása, mely történhet integrált környezetben vagy erre specializálódott kis csoportban. Az integrációban az inkluzív pedagógia szemléletének elvét érvényesítjük, melynek értelmében a speciális nevelést igénylő fiatalokat egyenértékűeknek tekintjük társaikkal.

Különös figyelmet fordítunk a tehetségazonosításra, tehetséggondozásra, tehetségfejlesztésre irányt mutatva fiataljainknak egy-egy lehetséges alternatívára, amely a későbbiek során meghatározó lehet a társadalmi beilleszkedésében, hasznosságában.

Általános módszerek

A tanulókhöz nagyfokú toleranciával közelítünk, a kommunikációnk igazodik a fiatalok sérült személyiségvonásaihoz. Ezzel pozitív mintát szolgáltatunk a normális emberi együttélés viszonyaihoz. Munkánkban a kérés, a meggyőzés, a rásegítés, a pozitív megerősítés, s a megérdemelt dicséret dominál. Elmarasztalással csak a legszükségesebb esetben élünk. Ennek módszere is a meggyőzés, a helyes viselkedési minta közvetítése, a reális önértékelés kialakítása. Munkánkat az egységes követelményállítást, következetes hatásmechanizmus jellemzi.

Az iskolában folyó képzés tartalma

A javítóintézetbe többségében nagyarányú szocio-kulturális hátrányokkal rendelkező, elsősorban roma fiatalok kerülnek. A felmérések azt mutatják, hogy a tanulók tényleges tudása messze elmarad a dokumentált iskolai végzettségtől, nem rendelkeznek a tanuláshoz szükséges készségekkel, negatív véleményük van az iskoláról. Jellemző az érdeklődés hiánya, az érdeklődési kör beszűkülése, nem ismerik a tanulás értékét, értelmét.

Ennek megfelelően az iskolai képzés tartalma – amely az iskolatípusoknak megfelelő kerettantervben foglalt tudásanyag, műveltségi tartalom – igazodik fiataljaink életkorához, személyiségéhez. Olyan egyedi tanulási segédanyagokat, jegyzeteket, feladatlapokat, taneszközöket használunk, amelyek tartalmilag megfelelnek a tantervi követelményeknek, ugyanakkor jobban segítik a tananyag megértését, elsajátítását, a differenciált oktatást, az egyéni felkészülést.

Az iskolában folyó képzés rendje

A javítóintézet belső iskolájában általános iskolai, szakiskolai- és speciális szakiskolai előkészítő, középiskolai osztályozóvizsgára való felkészítő oktatás folyik.

A tanév szeptember 1-től augusztus 31-ig tart, a szorgalmi időszak szeptember 1-től június 15-ig. Az iskolai nevelés, oktatás az előzetes részlegben folyamatos (szünetek nélküli), a javító részlegben a szorgalmi időszaknak megfelelő. Az őszi, téli, tavaszi szünet idejét az intézet igazgatója ütemezi. Június 15 – augusztus 31. között a javítóknak tanítási szünet van, az előzetes részleg fiataljai az úgynevezett nyári iskola programján vesznek részt.

Az iskola tanulócsoportjainak száma változó. Jelenleg 14 tanulócsoport működik.

- felzárkóztatásra, képesség-, készségfejlesztésre 5 tanulócsoport,
- általános iskolai tanulmányok folytatására, osztályozóvizsgára való felkészítésre 4 tanulócsoport,
- középiskolai tanulmányok folytatására, osztályozóvizsgára való felkészítésre, szakmai alapozó képzésre 3 tanulócsoport,
- speciális jelleggel 2 tanulócsoport.

Az oktatás tanórai- és tanórán kívüli tevékenységekből áll: munkanapokon délelőtt 8:00-12:30 között tanulócsoportokban, 5 tanítási órában, míg délutánonként egy-két órában tanórán kívüli kiegészítő tevékenységekre kerül sor.

Tanórai- és tanórán kívüli tevékenységek

Felzárkóztatás, fejlesztés

Azok a tanulók, akiknek a tudásszintje nem felel meg a dokumentált iskolai végzettségnek, felzárkóztatásban vesznek részt. Ez történhet külön erre a célra létrehozott nívócsoportokban vagy alacsonyabb osztályfokban. A sajátos nevelési igényű tanulók egy része integráltan is oktatható, nagyobb részük azonban csak kis létszámú, eltérő tantervű tanulócsoportban fejleszthető. A felzárkóztató csoportok tanulói fejlődésük ütemében felsőbb csoportba kerülhetnek. A hiányosságok pótlása után a dokumentált végzettségüknek megfelelő osztályban folytathatják tanulmányaikat.

Azoknak a tanulóknak, akik magatartási-, beilleszkedési-, vagy egyéb jellegű zavaruk miatt átmenetileg speciális jellegű csoportban vannak elhelyezve, az oktatás a nevelőotthoni csoportjukban történik. Számukra elsődleges nevelési cél a tanulócsoportba való visszaillesztés, így a speciális problémák kezelése mellett differenciált foglalkoztatás keretében történik ismeretnyújtás egyéni ütemben és tartalommal.

Osztályozóvizsgára való felkészítés, vizsgáztatás

Azoknak a tanulóknak, akiknek a tudásszintje eléri a dokumentált iskolai végzettséget, lehetőséget biztosítunk, hogy felkészüljenek osztályozó vizsgára. Ezekben az osztályokban is feladat az alapkészségek továbbfejlesztése. Az egyéni haladási ütemhez igazodva a tanulóknál lehetővé tesszük a tanulmányi idő lerövidítését, csökkentve ezzel évveszteségüket. A tanulók az iskola igazgatójának engedélyével egy évben két alkalommal tehetnek osztályozóvizsgát az egész éves tantervi követelményekből. Erősen motiválja a fiatalokat, hogy a szorgalmas, kemény munka eredményeként bizonyítványt kaphatnak. A szorgalmi idő rövideje miatt a tananyagot súlyozva, a lényegre koncentrálnak dolgozzuk fel.

Az osztályozóvizsgák szervezeti kereteit a Debreceni Magiszter Alapítványi Iskola, valamint az EMMI Aszódi Javítóintézet, Általános Iskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola biztosítja. Lehetőséget kapnak azok a tanulók is osztályozóvizsga letételére, akik külső iskolában rendelkeznek tanulói jogviszonnal. Esetükben egyénileg, iskolájuk követelményei alapján történik a vizsgáztatás.

Vizsgaidőpontok: január 1 - 15 között (javítóvizsga: február 1-15 között)

június 1 - 15 között. (javítóvizsga: augusztus 15-31 között)

A tanórán kívüli foglalkozások adnak lehetőséget olyan tevékenységekre, amelyek tanórai keretek között nem, vagy csak részben valósíthatók meg.

Felmérés

A beérkező fiatalok egy teljes körű felmérésen vesznek részt. Ennek során vizsgáljuk a fiatalok alapképességeit, alapkészségeit, tárgyi tudását, esetleges tanulási zavarait, stb. Eredményeit a pedagógusok rögzítik, majd ebből kiindulva meghatározzák a fejlesztési feladatokat, s javaslatot tesznek a tanuló megfelelő tanulócsoportba helyezésére.

Ismeretnyújtó foglalkozások

A szorgalmi időszak rövideje miatt a tanítási órákon csak a továbbhaladáshoz legszükségesebb ismereteket van módunkban tanítani, így a további szükséges műveltségi

területek ismeretanyagának elsajátítását, valamint az egyedi, külső iskolai követelményeknek megfelelő ismeretek átadását tanórán kívüli tevékenységek alkalmával igyekszünk megvalósítani.

Fejlesztő egyéni- és kiscsoportos foglalkozások, tanulószoba

A leghatékonyabb fejlesztő módszer az egyéni- és kiscsoportos fejlesztés. Ezeken a foglalkozásokon lehetőség nyílik egyénre szabott, célirányos feladatok elvégzésre, egyéni munkatempóra, azonnali segítségnyújtásra, a hibák felfedeztetésére, korrekcióra. A nevelőotthoni tanulószoba foglalkozások alkalmával team-munka keretében jól alkalmazható ez a módszer.

Tehetséggondozó, tehetségfejlesztő foglalkozások

Pedagógusaink kiemelt figyelmet fordítanak a tehetségfejlesztésre. Korábbi sikeres pályázati programjaink folytatásaként rendszeresen végzünk tehetségazonosítást, tehetséggondozást a manuális tevékenységek, a logikai gondolkodás, a mozgáskultúra fejlesztése terén.

Nyári iskola

Az előzetes részlegben az oktató-nevelő munka folyamatos. A szorgalmi időszakon kívüli időtartamokban a foglalkoztatás célja elsősorban a felzárkóztatás, a kimaradt tananyag pótlása, képesség- és készségfejlesztés. Ebben az időszakban van lehetőség olyan ismeretek átadására is, ami nem törzsanyag, de a tanulók érdeklődési körét érinti, illetve olyan klasszikus irodalmi-, történelmi, természetismereti értékekhez juttatni a fiatalokat, amelyekre önszorgalomból nem kerülne sor. Lehetőség nyílik a tanulást lazább, játékosabb, érdekesebb formában megszerettetni a fiatalokkal.

Ellenőrzés, értékelés

A tanulók ellenőrzésekor, értékelésekor alapelveként az ösztönzést és a folyamatosságot tartjuk szem előtt. Az órai tevékenység eredményességét pontozással, osztályozással értékeljük, amely erős motivációként hat a további munkavégzésre. A legnagyobb tanulmányi

megmérettetés maga az osztályozóvizsga. Az értékelésünk azonban nem csak a tanulmányi-, hanem az iskolában folyó minden tevékenységére kiterjed.

Kapcsolattartás, együttműködés

A munkánkhoz szükséges adatokat – a fiatalok személyi adatai, iskolai végzettsége, stb. – a növendékügyi iroda szolgáltatja. Napi kapcsolatot tartunk a nevelőotthon csoportnevelőivel, gyermekfelügyelőivel, a tanműhelyi szakokkal. Rendszeresen tájékoztatjuk egymást a tanulók magatartásáról, tanulmányi fejlődéséről, egyéb problémáiról. Szükség esetén igénybe vesszük intézetünk pszichológusai, az intézeti főorvos, valamint a rendészet segítségét a problémás helyzetek feloldására, megoldására. Az együttműködés erősítése, az egymás munkájának alaposabb megismerése céljából kölcsönösen hospitálásokat végzünk.

IV.5. Képzés és munkafoglalkoztatás

1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról

23. § (1) A fiatalok számára biztosítani kell

- b)* a munkafoglalkoztatáshoz szükséges munkaruhát, védőruhát, illetve védőfelszerelést,
- d)* tanszereket és egyéb iskolai felszerelést.

29. § (1) A javítóintézet a javítóintézetben végzett oktatás, képzés keretében elősegíti a fiatalok iskolai hiányosságainak pótlását, megkezdett tanulmányainak folytatását, és a munkaerő-piaci esélyeit növelő képzettség megszerzését.

32. § (2) A javítóintézet a munkafoglalkoztatás keretében a következő lehetőségeket biztosíthatja a fiatalok számára:

- a)* az intézmény működési körén belüli munkavégzés,
 - b)* a más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzés, vagy
 - c)* a javítóintézet vállalkozási tevékenységében való részvétel
- lehetőségét biztosíthatja a fiatalok számára.

(3) Ha a munkafoglalkozás a szabadban történik, annak időtartama nem számít be a 22. § (3) bekezdés szerinti szabad levegőn tartózkodás időtartamába.

(4) A munkafoglalkoztatás napi időtartama a nyolc órát, heti időtartama

a) tizenhat éven aluli fiatalok esetében a húsz órát,

b) tizenhat éven felüli fiatalok esetében a negyven órát

nem haladhatja meg.

(5) A munkafoglalkoztatás során biztosítani kell a munkavédelmi és munkabiztonsági előírások betartását.

(6) A fiatalok nem végezhet egészségre ártalmas munkát, és nem osztható be éjszakai munkára. A munkafoglalkoztatás során különös figyelemmel kell lenni arra, ha a fiatalok várandós, vagy ha a gyermekével együttes elhelyezésben részesül.

33. § (1) A fiatalok a munkafoglalkoztatásért megillető díjazás óránkénti mértéke nem lehet kevesebb a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére órabér alkalmazása esetén megállapított alapbér kötelező legkisebb összegének 30%-ánál.

(2) A munkafoglalkoztatás rendjét, a díjazás mértékét és megállapításának szempontjait a munkafoglalkoztatási szabályzat határozza meg.

34. § (1) A fiatalok és törvényes képviselője közös kérelme, valamint a munkáltatónak a fiatalok alkalmazását vállaló nyilatkozata alapján a javítóintézet igazgatója engedélyezheti, hogy a fiatalok a javítóintézetén kívül végezzék munkát.

(2) A javítóintézetén kívüli munkavégzés engedélyezése esetén az igazgató előírja, hogy a fiatalok mennyi időt tölthet a javítóintézetén kívül, és milyen szabályokat kell betartania. A szabályok ismételt vagy súlyos megszegése esetén az igazgató az engedélyt visszavonhatja.

(3) A munkavégzés céljából a javítóintézetén kívül töltött idő alatt a fiatalok az azonosító kártyájával és az eltávozási engedéllyel igazolja javítóintézetén kívüli tartózkodásának jogszerűségét.

A munkafoglalkoztatás színterei:

Az intézmény működési körén belül az **előzetes részleg** munkafoglalkoztatásának **színterei:**

- varroda – virágkötészet tanműhely;
- kerámia tanműhely;
- kosárfonó tanműhely;
- kreatív I. tanműhely;
- kreatív II. tanműhely.

Az intézmény működési körén belül a **javító részleg** munkafoglalkoztatásának **színterei**:

- asztalos műhely;
- kertészet;
- kreatív II. tanműhely;
- konyha;
- mosoda.

A munkafoglalkoztatás tervezése

A fiatalok személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának feltárása után a szakértői csoport felméréseinek és javaslatának ismertetését követően a nevelési értekezleteken (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) a szakoktató felmérésének figyelembe vételével tesz javaslatot a javítóintézet igazgatójának, a fiatalok számára legmegfelelőbb tanműhely kijelölésére.

A tanműhelyekben **három különböző** típusú **képzési terv** alapján folyik az oktatás:

- I. A **kezdő** típusú tanmenet tartalmaz egy mindenre kiterjedő munkavédelmi, illetve alapvető szakmai elméleti és gyakorlati ismereteket.
- II. A **középfaladó** tanmenet egy részletes szakmai elméleti és gyakorlati, valamint szakrajz ismeretanyagot tartalmaz. Itt már lehetősége van a fiataloknak jártassági vizsga letételére.
- III. A **haladó** szintű tanmenet egy teljes körű szakmai elméleti és gyakorlati és szakrajz ismeretek elsajátítását jelenti, mely kibővül tanfolyami vizsga letételének lehetőségével.

Előzetes letartóztatásban lévő fiatalok az intézet működési területén belül, önkiszolgáló tevékenység keretében **környezetgondozást** végeznek.

2013. évi CCXL. Törvény.

Az előzetesen letartóztatott jogai és kötelezettségei:

394 § (1) Az előzetesen letartóztatott jogosult

c) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetősége szerint – munkavégzésre, a munka minőségével és mennyiségével arányos díjazásra, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülményekre,

d) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetőségei szerint – általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban vagy szakképzésben való részvételre.

397 § Az előzetesen letartóztatott köteles

c) az önként vállalt és kérelmére kijelölt munkát ismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten a munkahelyi és munkaköri szabályoknak megfelelően elvégezni, a munkavégzéssel kapcsolatos előírásokat megtartani,

d) ha a c, pont szerinti munkát végez, jogszabályban meghatározottak szerint forma, illetve munkaruhát viselni,

e) munkájáról, illetve a letéti pénzből a tartására fordított költségekhez hozzájárulni,

f) az intézet ellátásában, tisztán tartásában díjazás nélkül részt venni.

417 § Az előzetesen letartóztatott fiatalok javítóintézetben kívüli oktatásban, képzésben, munkafoglalkoztatásban nem vehet részt.

A **javítóintézeti nevelésüket** töltő fiatalok az intézet működési **területén belül**, valamint az **intézet külső** részén önkiszolgáló tevékenység keretében **környezetgondozást** végeznek.

Mindkét részlegben lehetőség van az intézet által bér munkában végzett tevékenység folytatására.

A szakmai képzést, annak formai és tartalmi követelményeit döntően befolyásolja, hogy mennyi időt tölt az adott fiatalok az intézetben. A javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg vonatkozásában ez az időtartam napra pontosan ismert, ennek ismeretében vonható be a fiatalok a képzési forma valamelyikébe.

Az előzetes letartóztatást végrehajtó részlegben e tekintetben a helyzet sokkal bizonytalanabb, mivel nem látható előre, hogy a fiatalok mennyi ideig marad előzetes letartóztatásban. Ezért az előzetes részleg tanműhelyeiben egy tapasztalati, átlagos időtartamot veszünk figyelembe a képzési tervek összeállításánál (5 hónap).

Intézetünk biztosítja a fiatalok részére a szakmai képzéshez való jogot. Ezen belül biztosítja azt a jogot is, hogy ha a fiatalok egy tanműhelyben már megszerezte a tőle elvárható legmagasabb szakmai képzettséget (tanfolyami vagy jártassági vizsga), átkérhesse magát másik műhelybe, s ott – képességei szerint – végzettséget szerezhessen. e jog biztosításával a szakoktatás célja az, hogy az Intézetünkből kikerülő fiatalok minél sokoldalúbb készségekre tegyen szert, ezáltal elősegítjük a társadalomba történő minél zökkenő mentesebb visszailleszkedésüket.

IV.6. Szakértői, Módszertani, Mentálhigiénés és Egészségügyi csoport

A szakértői, módszertani, mentálhigiénés és egészségügyi munkának szervesen kell beágyazódnia az intézet tevékenységének egészébe.

Az intézet feladatainak jellegéből adódóan a csoport, különböző képesítésű szakemberekből áll:

- klinikai és mentálhigiéniai gyermek- és ifjúsági szakpszichológus;
- tanácsadó szakpszichológus;
- pszichológus;
- orvos;
- gyógypedagógus;
- fejlesztő pedagógus;
- egészségfejlesztő mentálhigiénikus, lelkes;
- drámapedagógus.

A szakértői és mentálhigiénés csoport feladat - és témaorientáltan intézetben belüli és külső szakemberekből munkacsoportokat is szervezhet – pályázatok írására, kísérleti programok kipróbálására, felmérések, kutatások, elemzések elvégzésére, szakmai és tudományos előadások, konferenciák szervezésére stb.

A szakértői , módszertani és mentálhigiénés munka célja, kapcsolódási pontjai

1. Szakvéleményekkel, szakmai és módszertani elemzésekkel, új korszerű módszerek kipróbálásával, bevezetésével, javaslatok kidolgozásával megalapozni, biztosítani az intézményben folyó szakmai munka minőségét, meghatározni a továbbfejlesztés irányait, szakmailag előkészíteni a fiatalok ügyében hozott döntéseket, biztosítani azok szakszerűségét, megalapozni a fiatalok nevelésének szükségleteikhez igazodó tervezését.
2. A fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük korrekciója, személyiségzavaraik enyhítése, kezelése, lelki egészségfejlesztés, gondozás.
3. A dolgozók továbbképzésében való részvétellel segítse elő a problémamegoldó, konfliktuskezelő készség fejlesztését és a kifáradás megelőzését, a tudatos és célzatos foglalkozásvezetés repertoárjának bővítését.
4. Szupervízióval és esetelemzésekkel járuljon hozzá a munka szakszerűbbé tételéhez.
5. Erkölcsi és vallási ismeretek közvetítése, alkalmak szervezése, lebonyolítása.
6. Drámapedagógiai foglalkozások, korrekciós nevelés, tehetséggondozás.

A szakértői és mentálhigiénés munka feladatai

1. Pszichológiai vizsgálatok – véleményezések
2. Mentálhigiénés terápia
3. Tréningek szervezése
4. Egyéni foglalkozások, beszélgetések
5. Csoportfoglalkozások
6. Gyógypedagógiai vizsgálatok, fejlesztési javaslatok
7. Egészségügyi, orvosi tevékenység

8. Elemzés, módszertani munka, javaslatok kidolgozása

IV.7. Egészségügyi csoport feladata

1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról:

24. § A javítóintézet orvosának javaslata alapján a javítóintézet biztosítja, hogy a fiataikorú hozzájusson a megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint a számára előírt gyógyszerekhez és gyógyászati segédeszközökhöz.

Személyi feltételek

A részleg személyi feltételei: 1 fő gyermekorvos, 1 fő diplomás ápoló, 1 fő ápoló-gyermekfelügyelő, 1 fő fogorvos vállalkozási szerződéssel, fogászati asszisztens-gyermekfelügyelő, valamint szükség esetén egy fő ápoló-gyermekfelügyelő segíti a részlegben folyó szakmai munkát. Éjszakai gyermekfelügyelő kollégák – belső továbbképzéssel, gyermekorvos útmutatása alapján – sajátították el a gyógyszerosztás-és betegápolási teendők ellátását. Életveszélyes sürgős esetekben a mentők, egyéb esetekben pedig a városi ügyelet szakemberei segítik az ellátás zavartalan biztosítását.

Tárgyi feltételei

Az egészségügyi részlegben: 2 orvosi szoba, 3 betegszoba, 1 társalgó, 1 vizesblokk, 1 öltöző-kiszolgáló helyiség, 1 konyha, 1 gyógyszerkamra, 1 raktár van, a helyiségek fel vannak szerelve az egészségügyi ellátáshoz szükséges eszközökkel és felszerelésekkel. Az intézet biztosítja továbbá a szükséges gyógyszereket és egyéb eszközöket.

Célja:

- Diagnosztizálás, diagnózisra épülő gyógyítás, betegségkezelés.
- A befogadott fiataikorúak általános orvosi és szűrővizsgálatai során feltárt rendellenességek, betegségek, pszichoszomatikus tünetek, a fiatal aktuális fizikai állapota alapján lehessen megtervezni a rövid – és hosszú távú egészségügyi ellátást, és az orvos által megfogalmazott javaslatot figyelembe véve az egészségügyi gondozásra vonatkozó egyéni terveket elkészíteni.

- Az orvosi tapasztalatok és javaslatok alapján készüljenek az egészséges életmódra vonatkozó felvilágosító tájékoztató, egészségmegőrző programok, s ezek kerüljenek be a fiatalok nevelési – gondozási, továbbá az intézet egészségének mentálhigiénés programrendszerébe.
- Derítse fel azokat a problémákat, amelyek további szakorvosi vizsgálatokat, kezeléseket igényelnek.
- Szűrje ki a fertőző betegeket.

Az egészségügyi ellátás tartalma, feladatok

Elsődleges egészségügyi szemle a fiatalkorúak felvételénél, s egyéb felvétellel összefüggő teendők:

- Általános orvosi vizsgálat.
- Akut és krónikus betegek vizsgálata és kezelése.
- Szakrendelésre utalás szervezése, lebonyolítása, nyomon követése.
- Fogászati szűrés, és kezelés.
- Egyéb szűrővizsgálatok szervezése, a lebonyolításban való részvétel.
- Beteg gondozás, betegápolás, gyógyszerelés.
- Egészségmegőrző, betegségmegelőző preventív programok szervezése és lebonyolítása, illetve az ezeken való közreműködés.
- Gyógyszerek kezelése.
- Orvosi és egyéb dokumentáció.
- Jelentések, elemzések.
- Gyermekfelügyelői feladatok ellátása.

IV.8. Utógondozó otthon

az 1/2015 (I. 14) EMMI rendelet

52. § (1) Az utógondozó részlegén való elhelyezés lehetőségéről és az elhelyezés megszüntetéséről – a Bv. tv. 384. § (1) és (3) bekezdése szerint a fiatalkorút tájékoztatni kell.

(2) A fiatalkorú kérelme esetén a javítóintézeti tanács az utógondozónak a 46. § (1) bekezdése szerint kialakított

véleménye, szükség esetén a nevelői vélemény és a pszichológiai vélemény alapján javaslatot terjeszt elő

az igazgatónak a fiatalok utógondozói részlegén való elhelyezéséről.

(3) Az utógondozó segítséget nyújt a fiatalok számára a lakhatási és megélhetési feltételek megteremtéséhez és

a fiatalok önálló életének megkezdéséhez.

(4) Az utógondozó részleg házirendjét mindenki által látható helyen ki kell függeszteni.

Az utógondozói otthon rendeltetése szerint **egyéniileg kötött megállapodás** alapján teljes körű, vagy részleges ellátást biztosít azoknak a fiataloknak, akik:

- huszonegyedik életévüket betöltik, és az igazgató a javítóintézetből elbocsátja őket
- javítóintézeti nevelésének bíróság által meghatározott tartama letelt

továbbá

- a családjukba nem térhetnek vissza, és az elbocsátás idejére nem sikerült számukra lakhatási lehetőséget és megélhetési feltételeket teremteni
- a megkezdett tanulmányaikat a javítóintézeti oktatás, képzés keretein belül szeretnék befejezni

Az utógondozó otthon szervezetileg a javítóintézeti nevelést végrehajtó részleghez kapcsolódik, lakásotthoni formában működik.

Az utógondozói elhelyezés **engedélyezésének eljárását szabályzat** tartalmazza.

Az elhelyezés időtartama: tanulmányok befejezéséig, illetve indokolt esetben az azt követő 6 hónap.

A javítóintézet az utógondozói elhelyezettek számára **teljes körű ellátást nyújt:** biztosítja a jogszabályban meghatározott étkezést, ruházatot, tisztító- és tisztálkodó szereket és zsebpénzt.

A tandíj, tanszer, taneszközök, bérlet is a teljes ellátás körébe tartozó juttatások.

Az utógondozói elhelyezettek joga van az egészségügyi ellátásra, az ápolásra. Az utógondozói elhelyezettek – az intézeten belüli ütemezés és szabályozás szerint – használhatják az intézmény közös helyiségeit (edzőterem, könyvtár, tornaterem, stb.) és részt vehetnek az intézeti szintű programokban. A javítóintézet – költségvetés lehetőségeihez

mérten – hozzájárul az utógondozottak csoporthoz szervezésű kulturális programjaihoz, kiránduláshoz, táborozáshoz.

Személyi feltételek:

Az utógondozói elhelyezetteket 1 fő nevelő segíti és ellenőrzi. Részletes feladatait a munkaköri leírása tartalmazza.

A nevelő közvetlen felettese az igazgatóhelyettes.

Az utógondozói elhelyezést az igazgatóhelyettes szervezi, irányítja és ellenőrzi.

Tárgyi feltételek

Az utógondozó otthon önálló épületben kialakított lakásotthon.

Helyiségei:

- hálószoza (4 darab 2 személyes háló);
- nappali szoba;
- tanuló szoba;
- teakonyha;
- Fürdőszoba, WC;
- egyéb: előszoba, tároló helyiség.

Szakmai program mellékletei:

1. számú melléklet: Szakértői és Mentálhigiénés csoport Szakmai Programja
2. számú melléklet: Munkafoglalkoztatás Szabályzata és a Szakoktatás Szakmai Programja
3. számú melléklet: Az Iskola Szakmai Programja
4. számú melléklet: Házirend (javítóintézeti neveltek, utógondozói részleg, előzetes fogvatartottak)
5. számú melléklet: Az utógondozói elhelyezés Szabályzata
6. számú melléklet: Fegyelmi eljárás Szabályzata
7. számú melléklet: Jutalmazás Szabályzata
8. számú melléklet: Pedagógiai célzatú figyelmeztetések alkalmazásának Szabályai
9. számú melléklet: Tehetséggondozási Program
10. számú melléklet: Egészségügyi Szabályzat (Egészségügyi és népegészségügyi feladatok)
11. számú melléklet: Letétkezelési Szabályzat
12. számú melléklet: Letétiruházat-kezelési Szabályzat
13. számú melléklet: Zsebpénzkezelési Szabályzat
14. számú melléklet: Rendészeti Szabályzat:
 - 1. számú melléklete: Be- és kilépők csomagjainak ellenőrzési szabályai (igazgatói utasítás)
 - 2. számú melléklete: Őrzésbiztonsági csoportok kialakításának szabályai (igazgatói utasítás)
 - 3. számú melléklete: Rendkívüli és egyéb események jelentésének szabályai
 - 4. számú melléklete: Katasztrófavédelmi terv
 - 5. számú melléklete: Intézetbe történő be- és kiléptetés szabályai (igazgatói utasítás)
 - 6. számú melléklete: Biztonsági elkülönítés szabályai (igazgatói utasítás)
15. számú melléklet: Képzési és Továbbképzési Szabályzat

**Emberi Erőforrások Minisztériuma
Debreceni Javítóintézete nagykanizsai
telephelye**

**Szakmai Program
2016.**

Tartalomjegyzék

I. Általános rész	57. oldal
I.1 Javítóintézet helye a gyermekvédelemi intézmények rendszerében	57. oldal
I.2 Szakmai program célja	58. oldal
I.3 Javítóintézeti nevelés célja	58. oldal
I.4 Javítóintézeti nevelés feladata	60. oldal
I.5 Javítóintézeti nevelés módszerei	61. oldal
II. Javítóintézetben folyó pedagógiai munka személyi és tárgyi feltételei	61. oldal
II.1 Pedagógiai munka személyi feltételei	61. oldal
II.2 Pedagógiai munka tárgyi feltételei	63. oldal
III. A szervezeti egységek feladataihoz kapcsolódó módszertan	64. oldal
III.1 Nevelési folyamat tervezése a befogadástól az elbocsátásig	64. oldal
III.2 Nevelési folyamat szervezeti keretei	66. oldal
III.2.1 Nevelési folyamat fórumai	66. oldal
III.2.1.1 Szakértői csoport	67. oldal
III.2.1.2 Nevelési értekezlet	67. oldal
III.2.1.2.1 Elhelyezési Tanács	67. oldal
III.2.1.2.2 Javítóintézeti Tanács	70. oldal
III.2.1.3 TEAM megbeszélés	71. oldal
III.2.1.4 Napi eligazítás	72. oldal
III.2.1.5 Esetmegbeszélés	72. oldal

III.2.2 Az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést végrehajtó részlegek módszertana	73. oldal
III.2.2.1 Általános csoportok	73. oldal
III.2.3 Napirend és a foglalkozások rendje	76. oldal
III.2.3.1 Napirend	76. oldal
III.2.3.2 Foglalkozások rendje	76. oldal
III.2.3.3 Hetirend	83. oldal
IV. Az előzetes letartóztatás és a javítóintézeti nevelés szinterei	84. oldal
IV.1 Befogadó csoport	84. oldal
IV.2 Speciális csoport	87. oldal
IV.3 Életkori specifikáció miatt kialakított csoport	89. oldal
IV.4 Oktatás	90. oldal
IV.5 Képzés, munkafoglalkoztatás	96. oldal
IV.6 Szakértői és Mentálhigiénés csoport	100. oldal
IV.7 Egészségügyi részleg	102. oldal
IV.8 Utógondozó otthon	103. oldal
V. Szakmai Program mellékletei	106. oldal

I. Általános rész

I.1. A javítóintézet helye a gyermekvédelmi intézmények rendszerében

A javítóintézet a gyermekvédelmi intézményrendszer része, annak határterületén helyezkedik el. Működését, összetett feladatrendszerét meghatározza, hogy feladatellátása során a büntetőeljárás és büntető intézkedések szabályainak betartatása mellett legfontosabb célkitűzése a reszocializációs nevelés, s ezt a célt szolgálják a nevelésben alkalmazott pedagógiai és pszichológiai eszközök és módszerek.

A Nagykanizsai Javítóintézetének funkciói:

- az ügyészség által előzetes letartóztatásba helyezett fiatakorúakat fogadja be 12-21 éves korig
- a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt fiatakorúakat fogadja be 12-21 éves korig
- utógondozói ellátást biztosít.

I.2. Szakmai program célja:

A Szakmai Program szervesen illeszkedik az intézet alapidokumentumainak rendszerébe. Elkészíteni, értelmezni és használni csak valamennyi dokumentum ismeretében és összefüggéseiben lehet.

A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) rögzíti az intézet szervezeti felépítését, irányítási- ellenőrzési rendszerét, a feladat és felelősségviselési rendszert, az intézmény szervezeti egységeinek működési rendjét, a külső és belső kapcsolatrendszerek koordinációját és mechanizmusát.

A Szakmai Program tartalmazza, hogy a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített szervezeti kereteken belül a fő célokat **hogyan** kívánjuk elérni. Ezen felül célja, hogy megmutassa a feladatok rendszerbe építését, kölcsönhatását, azaz hatásmechanizmusát, a szakmai közösségek és az egyes dolgozók számára is.

A Szakmai Program a szakmai tervek és távlatok, a lehetséges és tervezett alternatívák dokumentuma is, tartalmazza azokat a távlati célokat, amelyek a szakmai továbbfejlesztés irányait jelölik ki, azaz alkalmasnak kell lennie a változásra, változtatásra.

Mindezek alapján a szakmai programunk a javítóintézet egésze céljának, feladatának, alapelveinek meghatározásából indul ki, majd az egyes szakterületek és szervezeti egységek céljait, alapelveit, módszereit és fejlesztési folyamatát külön – külön is megjelöli, érzékeltetve a kapcsolódási pontokat és az egymásra építettséget.

A Szakmai Program készítésénél arra törekedtünk, hogy hosszabb távra érvényes legyen, adjon szakmai alapot az éves munkatervek elkészítéséhez. Az éves munkatervek, s az ugyancsak a Szakmai Program szerint készült éves beszámolók alapján mérhető, elemezhető, tervezhető és ütemezhető a Szakmai Programban foglaltak végrehajtása, s a szakmai fejlesztés.

I.3. A javítóintézeti nevelés célja

A javítóintézetben nevelkedő fiatalok társadalmi beilleszkedésének, visszailleszkedésének elősegítésében alapvető kérdés, hogy milyen feladatokat képes vállalni, illetve kell vállalnia az intézménynek, és mi az, amit a folytonosság alapelve szerint másnak kell, vagy kellene elvégeznie. A fiatalok sikeres beilleszkedése csak akkor tűnik reálisnak, ha kezelik, enyhítik, kompenzálják azokat a diszfunkciókat, amelyek a bűnelkövetéshez vezetnek, azaz esélyt teremtünk a társadalmi beilleszkedéshez.

A javítóintézeti nevelés a családi nevelést, mikro- és makro környezeti szocializációs deficiteket teljes mértékben nem pótolja, azok negatív hatásán igyekszik enyhíteni, kompenzálni, pozitív hatásain pedig tovább erősíteni. Ugyanakkor a reszocializáció, mint hosszú távú cél elérése érdekében, a fiatal törvényes képviselőjével, családjával, gondozási helyével, szabadulását követő várható tartózkodási környezetével – a lehetőségekhez mérten – a legnagyobb mértékben együtt kell működni és nevezettek a fiatal fejlesztésébe bevonni. További fontos cél, hogy a fiatal utógondozásának, illetve utánkövetésének lehetőségét

minden elbocsátás esetében megvizsgáljuk, és annak nevelési - reszocializációs lehetőségeit – az adott eset paramétereit figyelembe véve – kiaknázzuk.

Az intézetben folyó nevelés célja a fiatalkorú társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarainak enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottságának szakmai képzettségének fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése.

További kiemelt célunk, hogy a fiatalkorúak reszocializációs esélyeit növeljük, azzal, hogy járuljunk hozzá a fiatalkorú személyiségének korrekációjához, komplex fejlesztéséhez, pszichés állapotának javításához, alkalmazkodási zavarainak enyhítéséhez, azaz:

- sokirányú célorientált programokkal, pozitív minták és tapasztalatok nyújtásával segítsük az alapvető erkölcsi normák elfogadását,
- a családi konzultációk alkalmával, azok segítségével erősítsük az együttnevelés hatékonyságát,
- az életvezetéshez, az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretekkel, a kívánatos szokások kialakításával segítsük elő egy pozitív irányú életvezetés iránti igény kialakulását,
- a személyiségfejlődés elakadásainak, zavarainak kezelésével segítsük elő a nevelés ideje alatt a közösségbe való beilleszkedést, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapvető készségek kialakítását, fejlesztését,
- az oktatás-, képzés-, foglalkoztatás területén törekedjünk a fiatalkorú megelőző életútja során bekövetkezett hiányok és lemaradások pótlására, s olyan új ismeretek, képességek, készségek, szokások kialakítására, amely növelheti esélyeit a társadalmi beilleszkedésre,
- olyan képzési lehetőségek kiaknázását igyekezzünk lehetővé tenni, melyek elősegítik a fiatal munkaerő piaci elhelyezkedésének esélyeit, különös tekintettel arra, hogy a javítóintézeti neveltek életkora 21 évre tolódott,
- a hagyományok és nemzetiségi kulturális értékek ápolásával a fiatalok önazonosság érzése megőrzésre, fejlesztésre kerüljön,
- megtaláljuk és – lehetőségeinkhez mérten – tovább fejlesszük a fiatalok közül azokat, akik bármely területen kiemelkedő tehetségről tesznek tanúbizonyságot

- kiemelt feladatnak tekintjük a 12-14 év közöttiek nevelését;

Fenti célokat az intézetbe kerülő fiatalok életkorához, mentális és pszichés, valamint egészségi állapotához igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával – a gyermeki és személyiségjogok biztosítása, a humanizált igazságszolgáltatás, a bűnismétlés megelőzése érdekében kifejtett tevékenység, a droghasználat, mint gyakori elkövetési- és egyéb okok kezelése mentén – kívánjuk megvalósítani.

I.4. A javítóintézeti nevelés feladata

Fenti nevelési célkitűzések elérése érdekében fontos feladatunk, hogy:

- A javítóintézet teljes ellátást biztosítson a fiatalkorú számára, lássa el gondozását, nevelését, felügyeletét, továbbá oktatását, képzését, munkafoglalkoztatását, valamint az ügyeivel kapcsolatos adminisztratív feladatokat.
- Az intézetben olyan kompenzáló és korrigáló nevelést kell a fiatalkorúak számára biztosítani, amely egyidejűleg törekszik a fiatalkorú megelőző életútja, szociokulturális hiányainak pótlására és a fiatalkorú bűnelkövetésének hátterében rejlő hibás viszonyulási rendszer kijavítására.
- Az intézetnek – az alapvető jog értelmében - meg kell teremteni a személyre szabott terápiát, a korrekciót, a beilleszkedési- és személyiségzavart, a szenvedélybetegség kezeléséhez, a gyógypedagógiai ellátáshoz való hozzájutást.
- A fiatalkorúak társadalomba való sikeres beilleszkedése érdekében az intézetnek elő kell készíteni a fiatal elbocsátását és – a konkrét eset paramétereit figyelembe véve – figyelemmel kell kísérni további életútját.
- Hatékony együttműködésre kell törekedni a gyermekvédelmi rendszerrel, a célok elérése érdekében igénybe kell venni a gyámot, a pártfogót, a szociális – karitatív - öntevékeny szervezetek segítségét.

- Az őrzésbiztonság érdekében – szükség esetén – ki kell alakítani a büntetés-végrehajtási intézményekkel való együttműködés lehetőségeit

A **1/2015. (I. 14.) EMMI** rendeletben megfogalmazott feladatok jelentős részben azonosak, kisebb részben eltérnek az előzetes letartóztatás, illetve a javítóintézeti nevelés esetében. A nevelés célját, módszereit tekintve ugyanakkor ez az eltérés alapvetően csak a nevelés–fejlesztés tervezhetősége, tervezése, időtartama és a folyamatszervezés tekintetében mutatkozik meg.

I.5. A javítóintézeti nevelés módszerei

A javítóintézeti nevelés módszerei:

- a./ Céladekvát, speciális módszerek valamennyi területen, a nevelés, oktatás, képzés, foglalkoztatás, illetve a családi nevelés területén egyaránt.
- b./ Korrigáló, pótló, fejlesztő célzatúak.
- c./ Egyéni szükségletekhez igazodók.
- d./ Sokirányúak, amelyen belül különös hangsúlyt kapnak:
 - a szocioterápiás, pszichoterápiás programok és módszerek;
 - a pedagógiai és nevelési célú programok és módszerek;
 - a közvetítői eljárásra épülő, resztoratív jellegű technikák és módszerek;
 - a csoportok és az egyén pozitív befolyásolásának módszerei;
 - a fejlesztés-értékelés speciális módszerei.

II. A javítóintézetben folyó pedagógiai munka személyi és tárgyi feltételei

II.1. Pedagógiai munka személyi feltételei

A Javítóintézetben a nevelő- gondozó munkát végző és azt közvetlenül segítő dolgozók létszámát és az egyes munkakörökhöz kapcsolódó képesítési előírásokat az emberi erőforrások minisztere 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 1. és 2. számú melléklete tartalmazza. E jogszabály alapján a Javítóintézetben az alkalmazottak

létszámát a fenntartó határozza meg, illetve engedélyezi. Az intézetben lévő egyes munkaköröket, ezek számát az SZMSZ tartalmazza.

A Javítóintézetben a szak,- illetve egyéb alkalmazottak száma megfelel a jogszabályi követelményeknek, lehetővé teszi az állami feladatok megfelelő színvonalú ellátását.

A dolgozók vagy rendelkeznek az előírt képesítéssel, vagy az éves képzési terv ütemezése alapján tanulmányokat folytatnak. Ütemezetten és folyamatosan zajlik a pedagógiai munkát végzők, vagy azt közvetlenül segítők továbbképzése. Nevelői munkakörben dolgozó munkatársakra a pedagógusi előmeneteli rendszer vonatkozik, melyet az erre vonatkozó jogszabály szabályoz.

A fiatalokkal **közvetlen pedagógiai kapcsolatban** álló szakemberek.

Nevelők: Tervezi és szervezi a nevelési folyamatot, összehangolja a szakmai team nevelési tevékenységét. Nevelőtársával és a gyermekfelügyelővel együtt és önállóan is tervezi, szervezi, irányítja és vezeti a szabadidős, ezen belül első sorban a kulturális, kreatív, sport és egyéb, a fiatalok személyiségi fejlődését elősegítő programokat. Felelős a Házirend betartásáért és betartatásáért.

Gyermekfelügyelők: A nevelőmunkában a nevelő közvetlen segítőtársa. Tevékenységét a nevelő irányításával, de annak útmutatásai alapján és önállóan is végzi. Elsősorban a fiatalok ellátása, a személyi és környezeti gondozási teendők szervezése, lebonyolítása, ellenőrzése a feladata. Részt vesz a szabadidős programok lebonyolításában önállóan és teamben dolgozva egyaránt.

Pszichológus: A mentálhigiénikus csoport tagja. A befogadási időszakban elvégzi a fiatalok vizsgálatát, ennek eredményéről véleményt, tájékoztatást ad az Intézeti Tanács részére. A fiatalok intézeti tartózkodása ideje alatt közvetlenül segíti a pedagógiai munkát, krízishelyzetben támogatást nyújt.

Drámapedagógus: Drámapedagógiai eszközökkel segíti a fiatalok egészséges személyiségfejlődését. Az intézet kulturális életének szervezője, lebonyolítója. A drámapedagógiai irányításával részt vesz a fiatalok tehetséggondozásában.

Tanárok: Felméri az intézetbe kerülő fiatalok tudásszintjét, megtervezi az egyéni fejlesztést, korrepetálást, felzárkóztatást, osztályozóvizsgára felkészítést végez. Tanórai vagy tanórán kívüli foglalkoztatás keretében tehetséggondozást végez.

Szakoktatók: Feladatuk a tanműhelyben az alapvető szakmai, gyakorlati ismeretek oktatása, a munka irányítása. A fiatalok pedagógiai előmenetelében fontos szerepet játszik a munkára nevelés területén. Munkafoglalkoztatás keretében, vagy azon kívül tehetséggondozást végeznek.

Egészségügyi részleg dolgozói (orvos, ápoló-gyermekfelügyelő): Feladata az elsődleges egészségügyi szemle a fiatalok felvételénél és egyéb felvétellel összefüggő teendők, általános orvosi vizsgálatok, akut és krónikus betegek vizsgálata és kezelése. Szakrendelésre utalás szervezése, lebonyolítása, nyomon követése. Fogászati szűrés, és kezelés. Egyéb szűrővizsgálatok szervezése, a lebonyolításban való részvétel. Betéggondozás, betegápolás, gyógyszerelés.

Gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus: a délelőtti és délutáni foglalkoztatási időszakban a szakértői csoport felmérései és az intézetbe elküldött felmérések eredményeinek figyelembe vételével azoknak a fiataloknak a részére, akiknek a fejlesztése ezt igényli.

Etika, erkölcsstan és hitoktatást végző munkatársak.

A fiatalokkal **nem közvetlen pedagógiai kapcsolatban** álló szakemberek.

Növendékügyi előadó, utógondozó: A fiatalok befogadástól kezdődően koordinálja a fiatalok hivatalos ügyeivel kapcsolatos teendőket, ennek keretében kapcsolatot tart a hivatalos szervekkel. Az utógondozó környezettanulmányt készít, a javító intézeti neveltek esetén koordinálja a Javítóintézeti Tanács működését.

Rendész: Munkavégzése során együttműködik a fiatalokkal közvetlen pedagógiai kapcsolatban álló szakemberekkel és őrzésbiztonsági feladatokat lát el.

Működtetési és szolgáltató egység: (élelmezésügy, karbantartás, pénzügy): Munkavégzésükkel segítik az intézetben folyó pedagógiai munka eredményességét.

II.2. Pedagógiai munka tárgyi feltételei

A szakmai program megvalósítása érdekében az intézet **rendelkezik a szükséges tárgyi feltételekkel**. Azokat folyamatosan karbantartja, szükség esetén bővíti, és a használatból eredő elhasználódott eszközöket pótolja.

Intézetünkben az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg, az oktatás, a képzés és munkafoglalkoztatás, valamint az utógondozó részleg elkülönült épületrészekben működik.

A képzést és munkafoglalkoztatást az önálló épületrészben elhelyezett üvegház és az épülethez tartozó kert is szolgálja.

A szakértői és mentálhigiénés csoport négy helyiségben működik, ahol lehetőség és megfelelő környezet van a terápiás tevékenységhez.

Az egészségügyi feladatok ellátása önálló szervezeti egység keretein belül történik. A részleghez orvosi szoba, 4 betegszoba, raktár és egyéb kiszolgáló helyiségek tartoznak.

A sporttevékenységekhez kiépített sportudvarok, berendezett edzőterem és tornaterem áll rendelkezésre, a legfontosabb felszerelésekkel, és eszközök biztosítottak az alábbi sporttevékenységek tartásához: asztalitenisz, kézilabda, streetbol, gimnasztika, torna, kondicionáló edzés.

Erre kiképzett külön helyiségben folyik a csoportos mentálhigiénés terápiás munka. Rendelkezünk biztonsági elkülönítővel, a használatára kényszerült fiatal biztonságos elhelyezése érdekében.

Az intézet saját könyvtárral rendelkezik, a vallásgyakorláshoz ökumenikus imatermet alakítottunk ki.

Egyéb foglalkoztató helyiségek: klubszoba, folyamatban van egyéb foglalkoztató helyiségek kialakítása.

III. Szervezeti egységek feladataihoz kapcsolódó módszertan

III.1. Nevelési folyamat tervezése a befogadástól az elbocsátásig.

(Egyéni nevelési terv – Nevelési napló)

A jogszabályi rendelkezés alapján: 2013. évi CCXL. törvény

344. § A javítóintézetben folyó nevelés célja a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettsége fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése.

346. § (3) A nevelő **egyéni nevelési tervet** készít a fiatalok számára a befogadásakor készített szakértői vizsgálatok megállapításai, családi kapcsolatairól beszerzett tájékoztatás, a javítóintézetbe kerülése előtt készített pedagógiai, pszichológiai vélemények, valamint a befogadást követően tapasztalt viselkedése és az egyéni beszélgetések során szerzett információk figyelembevételével. Ha a fiataloknak egyéni pszichológiai gondozásra is szüksége van, a pszichológus egyéni gondozási tervet készít.

Minden szakmai egység a maga szakembereivel, a saját feladatrendszeréhez igazítva megválasztott módszereivel és eszközrendszerével járul hozzá a **javítóintézeti nevelés** jogszabályokban rögzített **céljainak** eléréséhez.

A fiatalok nevelésének célkitűzéseit, tervét, a nevelés végrehajtásának folyamatát, eredményeit az **egyéni nevelési terv** rögzíti, amely az egyéni szükséglethez igazodik.

A Nagykanizsai Javítóintézet **nevelési értekezleteket** (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) működtet, melynek tagjai a fiatal beérkezését követő 30 napon belül összeül, elkészíti a növendék egyéni nevelési tervét.

Az egyéni nevelési terv a **Nevelési Naplóban** kerül rögzítésre, amely egy dokumentum gyűjtemény és tartalmazza a befogadásra került növendék:

- személyi adatait;
- javítóintézetbe érkezésének helyzetelemzését;
- egészségügyi és pszichológiai állapotának felmérését;
- nevelési időszakának jellemzőit;
- állapotfelméréseit- felülvizsgálatát;
- jutalmazását, büntetéseit;
- elbocsátása előtti állapotát;
- összefoglaló jellemzését a javítóintézet elhagyásakor.

A Nevelési Naplónak tartalmában, fő vonalaiban tükröznie kell, hogy a növendéknél – az érkezéskor megállapított fejlettségi szinthez viszonyítva – milyen testi, egészségügyi, viselkedésbeli, mentális változás, illetve tanulmányi előrehaladás következett be, s milyen nevelésre, fejlesztésre irányuló tevékenységek hatására. A nevelés folyamatát a növendékek nevelésében érintett valamennyi szakember bevonásával kell megtervezni és végrehajtani.

Meghatározók a sérülés specifikus szempontok, ami az egyéni szükségletekkel összefüggésben a fejlesztés – fejleszthetőség szempontjából kiemelt területek.

A tapasztalatokról, problémákról, azok megoldási lehetőségeiről vagy megoldásáról, a növendékek fejlődéséről vagy visszaeséséről, ennek okairól, továbbá a csoportfolyamatokról információs rendszernek kell működnie a különböző munkacsoportok és a szervezeti egységek között.

A Nevelési Napló pszichológiai, orvosi, gyógypedagógiai szakvélemények, az iskolai felmérések, a nevelői vélemények és az egyéb beszerzett hivatalos dokumentáció alapján készül.

A Nevelési Naplóban kerül rögzítésre a fejlődés folyamatának és a növendékekkel foglalkozó szakemberek tapasztalatainak négy havonkénti felülvizsgálata, melynek során újabb nevelési célok kerülnek rögzítésre.

A tervekben megfogalmazott és elért nevelési eredményeket (eredménytelenségeket) rögzítjük a Nevelési Naplóban, ami egy állapot rögzítése, jelzése, mellyel eleget tudunk tenni hatósági, gyámhivatali, gyámi vagy éppen szülői tájékoztatásnak.

A nevelési folyamatot lezáró dokumentumot az **összefoglaló nevelői jellemzést** is a Nevelési Napló tartalmazza.

III.2. Nevelési folyamat szervezeti keretei

III.2.1. Nevelési folyamat fórumai (Szakértői csoport, Nevelési értekezletek (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács), napi eligazítás, team gyűlés, esetmegbeszélés)

III.2.1.1. Szakértői csoport

2013. évi CCXL. törvény 350. § 2-4 bekezdése alapján a **szakértői csoport**:

- (2) A fiatalok személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának a feltárása érdekében a javítóintézet – jogszabályban meghatározott működési rend szerint – szakértői csoportot működtet, amelynek pszichológus, gyógypedagógus és orvos tagja végzi el a befogadáskor a szükséges vizsgálatokat.
- (3) A szakértői csoport a vizsgálat eredményei alapján javaslatot tesz a javítóintézet igazgatójának a fiatalok végleges csoportba helyezésére és jelzi, ha a fiatalok fogyatékosága miatt gyógypedagógiai nevelésre szorul, vagy személyiségzavara, egészségi állapota miatt sajátos nevelést, oktatást, gyógyítást igényel.
- (4) A végleges csoportba helyezésről az igazgató vagy e feladattal megbízott helyettese dönt.

A Nagykanizsai Javítóintézet a fiatalok elhelyezése, foglalkoztatása és személyiségek fejlesztése érdekében NEVELÉSI ÉRTEKEZLETEKET működtet, melyen a szakértői csoport ismerteti a felmérései eredményét és javaslatait megfogalmazza.

III.2.1.2. Nevelési értekezletek (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) céljai, feladatai és működési rendjük:

A Nagykanizsai Javítóintézet az előzetesen fogva tartott fiatalok tekintetében **Elhelyezési Tanácsot**, a javítóintézeti nevelési idejét töltő fiatalok tekintetében **Javítóintézeti Tanácsot** működtet

III.2.1.2.1. Az Elhelyezési Tanács döntést előkészítő szakmai fórum, melyen jelen vannak:

- telephelyvezető vagy az általa megbízott helyettese;
- az otthonvezető;
- a szakértői csoport vezetője;
- a pszichológus, mentálhigiénikus;
- a befogadó csoport vezetője;
- orvos;
- a gyógypedagógus;
- tanműhely részleg képviselője;
- oktatási-képzési vezető, vagy egy iskolai pedagógus, gyógypedagógus,
- a csoportvezető nevelők.

Az Elhelyezési Tanácson **megbeszélésre kerül:**

- milyen a fiatal személyiségállapota, milyen okok, tünetek, jellemző viselkedési és viszonyulási zavarok mutatkoznak, mik ennek okai, melyek a speciális problémák, melyek ezek kezelésére vonatkozó javaslatok;
- milyen a fiatal egészségügyi állapota, korábbi, vagy jelenlegi betegségei, kezelésre, további kivizsgálásra váró problémái, káros szenvedélyei;
- a fiatal viselkedése, felnőttekhez, társakhoz való viszonya, szokásrendszere, érték, normák tapasztalható torzulásai, az önkiszolgálás, a foglalkozásokon való aktivitás, családi körülményei és kapcsolatai, szerepe a csoportban;
- ismeret – és tudásszint a lemaradás mely területeken észlelhető és milyen fokú. Az oktathatóság elemei, ha fogyatékos annak paraméterei, tanulási – és rész képesség zavarok;

- a foglalkoztathatóság elemei – jártasságok, készségek, különleges képességek, érdeklődés, kezűgyesség stb.;
- fentiek alapján az egyéni nevelési terv elkészítése, eredmények felülvizsgálata, újabb nevelési célok kitűzése;
- bűncselekményei – várható itt tartózkodás;
- szökésveszély.

A szakvélemények, megfigyelések, egyéb tapasztalatok kiegészülnek a gyámhivattaltól, esetleges korábbi intézménytől beszerzett dokumentumokban szereplő tényekkel, adatokkal, amelyek a fiatal családi körülményeiről, megelőző életútjáról szolgálnak adalékokkal. A bírósági határozat rendelkezései kötelező erővel bírnak.

A fentiek alapján javaslat születik:

- az általános nevelőotthoni csoportba sorolásról;
- az iskolai csoportba, osztályba sorolásról;
- a tanfolyami képzés típusának kijelöléséről;
- a munkafoglalkoztatásról;
- az őrzési fokozatról;
- a kapcsolattartás szabályozásáról (a bírói rendelkezés alapján);
- a bűntársaktól való elkülönítésről;
- a speciális csoportba helyezéséről;
- másik csoportba történő helyezéséről.

A jogszabályoknak megfelelően a fiatalok csoportba helyezéséről az igazgató, vagy – e feladattal megbízott helyettese dönt a szakértői csoport és az Elhelyezési Tanácson részt vevő szakemberek javaslata alapján.

Az általános nevelőotthoni csoportok összetételének kialakítása az alábbi elvek, szempontok szerint történik:

- a csoportok összetétele és az elhelyezendő fiatalok személyiségének jellemzői alapján mérlegelni kell, mely csoportba tud könnyebben beilleszkedni;
- mérlegelni kell, hogy egy csoportba ne kerüljön egy időben több, erős és negatív hatással bíró, ún. vezéregyéniség;
- vizsgálni kell, mely csoport jelenthet „húzóerő” a többi csoporthoz képest elfogadóbb környezetet az adott fiatalok számára;

- bűntársak egy csoportba nem kerülhetnek;
- vizsgálni kell, hogy melyek azok a fiatalok, akik az életkori sajátosságok miatti specifikáció miatti csoportban eredményesebben fejleszthetők.

Másik csoportba való áthelyezés elvei, főbb szempontjai:

A másik csoportba való áthelyezést kérheti a fiatalkorú. A kérelmet írásban kell benyújtani, s meg kell indokolni. Amennyiben a fiatalkorú írni nem tud, kérelmét szóban is előterjeszheti.

A kérelmet, annak indokoltságát a nevelő nem bírálhatja felül, de véleményezi és azt minden esetben továbbítani kell döntés előkészítésre a nevelési tanácskozás vezetőjének. A másik csoportba történő áthelyezést javasolhatja a csoportvezető nevelő, vagy a szakértői csoport tagja is.

Az áthelyezés főbb szempontjai:

- belső viszonyok a csoportban, a csoporton belüli szélsőséges perifériák;
- a fiatalkorú bűnbakképzés tárgya;
- agresszió célpontja;
- vezéregyéniség, aki uralja a csoportot;
- kezelhetetlen rivalizálás részese;
- klikkesedésben domináns szerepe van.

A speciális csoportba helyezés elvei és főbb szempontjai:

Speciális csoportba helyezhető a fiatal, ha:

- olyan súlyos alkalmazkodási zavarokkal küzd, hogy az általános csoportba beilleszkedni képtelen, s nincs remény arra, hogy másik általános csoportba való áthelyezéssel ez a probléma megoldódik;
- az antiszociális fejlődésirányú fiatal, aki provokációival, nyílt agresszióval folyamatosan olyan feszültséget teremt a csoportban, amely a társai pedagógiai előmenetelét akadályozza;
- az a fiatal, aki a csoportban elfoglalt helye, szerepe alapján, azzal visszaélve, erősen negatív hatást gyakorol a csoport egészére, és ennek mértéke olyan erős, hogy adott időszakban a dolgozói team ezt ellensúlyozni nem képes, és szakértői vélemények alapján a probléma másik általános csoportba sorolással sem oldható meg.

III.2.1.2.2. Javítóintézeti Tanács

Javítóintézeti Tanács résztvevői:

- telephelyvezető vagy az általa megbízott helyettese;
- az otthonvezető;
- a szakértői csoport vezetője;
- a pszichológus, mentálhigiénikus;
- orvos;
- a gyógypedagógus;
- tanműhely részleg képviselője;
- oktatási-képzési vezető, vagy egy iskolai pedagógus, gyógypedagógus;
- a csoportvezető nevelők;
- utógondozó.

A javítóintézeti tanács értekezletén a fenti rendeletben foglaltakon kívül megbeszélésre kerül:

- milyen a fiatal személyiségállapota, milyen okok, tünetek, jellemző viselkedési és viszonyulási zavarok mutatkoznak, mik ennek az okai, melyek a speciális problémák, melyek ezek kezelésére vonatkozó javaslatok;
- milyen a fiatal egészségügyi állapota, korábbi, vagy jelenlegi betegségei, kezelésre, további kivizsgálásra váró problémái, káros szenvedélyei, beteg fiatalkorú gyógyulása érdekében szakorvosi vizsgálat és javaslat alapján betegszabadság engedélyezésének előkészítése;
- a fiatal viselkedése, felnőttekhez, társakhoz való viszonya, szokásrendszere, érték, normák tapasztalható torzulásai, az önkiszolgálás, a foglalkozásokon való aktivitás, családi körülményei és kapcsolatai, szerepe a csoportban;
- ismeret – és tudásszint a lemaradás mely területeken észlelhető és milyen fokú. Az oktathatóság elemei, ha fogyatékos annak paraméterei, tanulási – és részképesség zavarok;
- a foglalkoztathatóság elemei – jártasságok, készségek, különleges képességek, érdeklődés és kezűgyesség stb.;
- fentiek alapján az egyéni nevelési terv és a Nevelési Napló elkészítése, eredmények felülvizsgálata, újabb nevelési célok kitűzése;
- kimenő, eltávozás, szabadság engedélyek, rendkívüli eltávozás, kimaradás engedélyek;

- intézeten kívüli munkavállalás, tanulmányok folytatása;
- jóvátételi eljárás lehetősége;
- szökésveszély;
- javaslat megfogalmazása a fiatalok ideiglenes elbocsátása tárgyában.

A szakvélemények, megfigyelések, egyéb tapasztalatok kiegészülnek a gyámhivataltól, esetleges korábbi intézménytől beszerzett dokumentumokban szereplő tényekkel, adatokkal, melyek a fiatal családi körülményeiről, megelőző életútjáról szolgálnak adalékokkal. A bírósági határozat rendelkezései kötelező erővel bírnak.

III.2.1.3. Team-megbeszélés

Résztvevői a csoportban dolgozó szakemberek – csoportvezető nevelő, nevelő, nappalos és éjszakai gyermekfelügyelők -, a csoport pszichológusa, otthonvezető, igazgatóhelyettes, indokolt esetben az intézet telephelyvezetője.

A megbeszélésre 3 havi rendszerességgel, de a csoport helyzetétől függően gyakrabban is sor kerülhet.

A munka során az egyéni nevelési tervekben és a Nevelési Naplóban meghatározottakon túl megbeszélésre kerülnek

- a csoportvezető nevelő beszámolója az előző megbeszélés óta eltelt időszak eredményességéről, vagy hiányosságairól az egész csoportot tekintve
- a csoport kohéziós helyzetének meghatározása, a csoport pillanatnyi helyzete az intézet pedagógiai struktúrájában
- a következő időszak nevelési céljai
- az intézeti rendezvénytervhez igazodva a csoportra váró feladatok meghatározása, felelősök kijelölése
- a pszichológus beszámolója a csoport egészének és a fiatalok egyéni mentális állapotáról
- vezetői értékelés, célok feladatok megbeszélése, kitűzése
- egyéb aktuális problémák megbeszélés.

III.2.1.4. Napi eligazítás

Munkanapokon két alkalommal 07⁴⁰ és 12¹⁰ órakor a szolgálatba lépők számára tartjuk. Résztevői 07⁴⁰ órakor az éjszakás gyermekfelügyelők, iskolai tanárok, szakoktatók, rendészeti ügyeletesek, vezetők. Az eligazítás **célja** kettős: **információ átadás** a szolgálatot leadó, illetve átvevő szakemberek között, és az **aktuális feladatok** megbeszélése.

A 12¹⁰-es eligazítás a 12⁰⁰ órától szolgálatba lépők számára tartjuk. Célja az **információ átadás**, és az **aktuális feladatok** megbeszélése. Az eligazítást 12³⁰ órakor a csoportok átadás-átvétel zárja, melyen a délelőtti szakemberek röviden értékelik a csoport foglalkoztatásának, tanulásának eredményességét. A déli átadáson kerül sor az intézeti rendezvénytervben szereplő kulturális-, és sportrendezvények értékelésére, és eredmények kihirdetésére.

III.2.1.5 .Esetmegbeszélés

Résztevői a problémával találkozók szakemberek, de maximum 8 fő, hogy érdemben meg tudják beszélni az esetet. Az esetmegbeszéléseket a probléma felvetődésének igényeihez mérten kerül sor.

Az esetvezetéssel kapcsolatos problémák „teamben” való megbeszélése, illetve hogy a team segítséget adjon az esethez személyes érzelmeinek a megértéséhez, az adott probléma kreatív megoldásához. Az esetmegbeszélés rendszerint a konkrét esetről szól a problémáról és a cselekvési tervről. Alapvetően az lenne az ideális, hogyha legalább 3 alkalommal lenne egy esettel kapcsolatos megbeszélés, hiszen ez biztosítaná a folyamatosságot.

III.2.2. Az előzetes letartóztatást és a javítóintézeti nevelést végrehajtó részlegek módszertana

III.2.2.1. Általános csoportok

Általános feladat:

Fejlesztés és korrekció a viselkedés, a szocializáció, az érzelmi élet, a kulturáltsági szint és az erkölcsi struktúrák terén. A javítóintézet a bent tartózkodás idejére „otthont”, személyiség állapotuknak megfelelő nevelést, képességüknek megfelelő fejlesztést biztosítson. A feladat

megvalósítása érdekében figyelembe kell venni, hogy a fiatalot előzetesen számos kedvezőtlen pszichés hatás érte, ennek következtében személyiségük sérült. Ezért az általános nevelési célkitűzéseit tekintve megegyezik minden más nevelési intézmény célkitűzéseivel, ugyanakkor nagyban speciális pedagógiai feladatok ellátására is hivatott.

Speciális feladatok:

9. Beilleszkedés segítése

A beillesztés szempontjából különleges jelentősége van a humánus, érdeklődés, előlegezett bizalom, empátia alkalmazásának.

10. Szabadságuk korlátozásának elfogadtatása

A megszokott rendszertelen élet helyébe, egy szabályozott, mozgásukban erősen korlátozott időszak következik, amit esetenként nyílt vagy rejtett elutasítással fogadnak.

11. A családi háttér pedagógiai jelentőségének mérlegelése

Fontos teendő a fiatal korábbi környezetével való együttműködés felkutatása, erősítése.

12. Tárgyi és személyi feltételek biztosítása

Az őrzési feladatok mellett biztosítani kell a higiénikus, esztétikus, célszerű környezetet, törekedni kell a megfelelő személyi állomány biztosítására.

13. Felzárkózás a tanulás terén

A fiatalok többségénél nem kielégítő a tanuláshoz való viszony. Életkorukhoz viszonyított alapképzettségük hiányos, feladattudatuk, tanulásra való belső késztetésük elégtelen, teherbírásuk alacsony. Zömében túlkorosak. Az iskolai kudarcélmények a tanulás elleni erős ellenszenv különösen kritikus helyzetet teremt a felzárkóztatásban. Ezért a hiányzó alapismeretek gyors pótlása, a tanulási motívumok kialakítása fontos pedagógiai feladat.

14. Korrekciós nevelés

Elsődleges feladat – a pozitív tulajdonságokra alapozva – fejlesztő, korrigáló nevelési eljárást kidolgozni minden egyes fiatalra. Segíteni kell a pozitív, reális énkép kialakításában. Személyiségük átstrukturálása, érzelmi viszonyulásainak rendezése a legfőbb pszichológiai – pedagógiai feladat. A nevelők - a pszichológussal

együttműködve – tennivalói közé tartozik, hogy megtanítsák a fiatalokat indulataik kezelésére, arra, hogy reálisan, önbizalommal értékeljék helyzetüket.

15. Utógondozás

Az utógondozás jelenti a társadalomba való beilleszkedéshez, az életben történő sikeres helytálláshoz az erkölcsi támasznyújtás, tanácsadás biztosítását.

16. Kapcsolattartás családdal (gondozási hellyel) családi konzultáció és családterápiás foglalkozás

A kapcsolattartás segít abban, hogy szabadulás után a fiatal minél zökkenő mentesebben tudjon visszahelyezkedni a családjába. Ennek szükségessége különösen fontos a javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok esetében. Fontos, hogy nevelési céljaink eléréséhez megnyerjük a családot. A családdal való kapcsolattartást segíti az utógondozó, pszichológus. Az állami gondoskodásban részesülő fiatalok még nagyobb odafigyelést igényelnek, hiszen volt gondozási helyükkel, gyámjukkal sok esetben csak felszínes a kapcsolatot ápolnak. A felszínes, laza kapcsolatok az idő múlásával teljesen formálissá válnak.

Nevelési alapelvek

A személyiségzavarok sajátosságaira, a nevelt fiatalok életkorára tekintettel a nevelésben a legfontosabb az új tapasztalatok gyűjtése, a „cselekedtető” felfedezés lehetőségeinek megteremtése. A fiatalok belső nyugtalanságát, beszűkült érdeklődését, fixálódott gondolatait, bizalmatlanságát, eltorzult érték kategóriáit csak állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges feloldani. Olyan szituációkban, amelyben cselekvően részt vesz, s amely során az eddigiektől eltérő inger együttesek érik. Csak az új élménnyel, örömmel összekapcsolódó élettapasztalatok indítják el a személyiség átrendeződését.

Általános követelmény

A rendszeresség, a napi tevékenységek helyes aránya, az idő hatékony strukturálása, az egyéni és csoportos tevékenységek szükséges és elégséges mértéke.

Minden foglalkozást konkrét céllal, a hatásmechanizmusok figyelembevételével kell szervezni.

A napi rendszeres tevékenységhez biztosítani kell az optimális nevelési légkört, a rendezett, gondozott környezetet.

Kiemelt feladat

- a nevelés egyéni, differenciált, a személyiség komplexitását figyelembe vevő tervezés
- az együttélési normák, szabályok megismertetése, elfogadtatása, interiorizációjának elősegítése;
- napirendi feladatok elvégeztetése;
- szabadidős programok megvalósítása a csoportközösségek összetételéhez, adottságaihoz, szükségleteihez igazítva;
- intézeti szintű programok szervezése, felkészülés, megvalósítás;
- a fiataikorúak hivatalos és személyes ügyeinek intézése, az ebben való közreműködés;
- a kapcsolattartás tervezése és lebonyolításában való közreműködés;
- a fiataikorú ellátásának szervezése, biztosítása;
- a gondozási, önkiszolgáló, környezetgondozási feladatok szervezése és lebonyolítása;
- a közösségek kialakításának elősegítése;

III.2.3. Napirend és a foglalkozások rendje

III.2.3.1. Napirend

A napirendet a javítóintézet Házirendje tartalmazza. A Házirendet a csoportokban jól látható helyen ki kell függeszteni.

A napirend kötött és minden fiataikorú számára kötelező. Ez képezi a nevelőmunka standard programját.

A napirendben rögzített időpontokban történnek: a kötelező és kötetlen foglalkozások, a helyiségek és körletek takarítása, a ruházat és felszerelések rendben tartása, s az étkezések, hétvégén és ünnepnapokon a délutáni csendes pihenő, az önkiszolgáló feladatok, illetve a szabadidő.

A napirendi feladatokat az egyéni felelősség figyelembe vételével oldjuk meg.

Intézeti szinten: a közös helyiségek takarítása csoportfelelősi rendszerben működik.

A napirend célja:

A helyes szokásrendszer, az önkiszolgálásra, önellátásra való képesség, a személyi és környezeti higiéné iránti igényesség kialakulását segíti elő, a helyes életmód, életrend elemeinek kiépítését, fejlesztését szolgálja, rendszerességre nevel, formálja az önálló életvezetésre való képességet.

III.2.3.2. Foglalkozások rendje

2013. évi CCLX tv. alapján:

„355. § (2) A fiatalok részére – személyiségük fejlesztése érdekében – egyéni és csoportos foglalkozásokat, valamint különféle – intézetben belüli, vagy intézetben kívüli – programokat kell szervezni vagy biztosítani.

(3) A fiatalok szűrt tartalmú internet-szolgáltatás használatára hetente egy alkalommal harminc perc időtartamban jogosult.”

A foglalkozások céljai, feladatai:

8. Referencia személyeken keresztül és a foglalkozások tartalmával, módszereivel normákat, viselkedési, együttélési szabályokat közvetíteni, amelyek a kapcsolatok, a kommunikáció fejlesztését, a tolerancia erősítését, az érzelmi viszonyulás és a kapcsolatok gazdagítását, a viselkedés korrekcióját szolgálják.
9. Elősegíteni az énkép, önismeret, önbizalom, önkontroll fejlesztését, a szorongások, feszültségek oldását.
10. Hozzájárulni a fiatalokra jellemző ismerethiány és a cselekvés közötti szakadék áthidalásához, amely sikerélményhez juttatja őket, motivál, és lehetőséget teremt az önkifejezésre, tehetséget gondoz és fejleszt.

11. Az egészséges életmódra nevelést és megelőzést szolgál, különös tekintettel a neveltek körében gyakori drog-és alkoholfogyasztásra, a dohányzásra.
12. A játékok, sportfoglalkozások során teret nyer az egészséges rivalizáció, alkalmazkodásra, fegyelemre nevel. Ezek az intézet zártságát figyelembe véve kompenzációt is jelentenek, a feszültség levezetés, a szabályok betartására nevelés fontos eszközei, módszerei.
13. A szerepjátékok, irodalmi és kulturális előadások során egyéb nevelő hatások mellett a katarzis élményén keresztül hozzájárul önmaga és mások megismeréséhez és elfogadásához.
14. A színjátszás, tánc, zene, versenyek fogalmakat, ismereteket bővítenek, verbális és nonverbális kifejezést, kreativitást fejlesztenek, igényeket keltenek, szokássá válnak, tulajdonságokká szerveződnek, az agresszív feszültséget szociálisan elfogadott tevékenységbe fordítják.

Nevelőmunkánk kiemelt feladatai közé tartozik a délutáni szabadidő helyes felhasználására nevelés. A korszerű nevelélmélet egyre kevésbé határolja el egymástól a nevelés különböző területeit, a nevelési folyamatot komplex egésznek tekinti, amelyben az egész személyiség hat egy másik személyre. Ebben a folyamatban a gondozott szabadidejében is részt vesz, nemcsak mint a nevelés tárgya, hanem mint a nevelés alanya. Alkalmazza mindazokat a szokásokat, normákat és szabályokat, amelyeket a nevelési folyamatban kialakítottunk akár érzelmi, értelmi, testi vagy esztétikai nevelés formájában.

A délutáni szabadidő megszervezése a javítóintézeti élet egyik kulcsproblémája. Ha nincs a közösségnek jó szabadidős programja, ha sablonosan ismétlődnek a napok, a monotónia rányomja bélyegét a mindennapokra. Nem könnyű dolog a javítóintézetben élő fiatalok mindennapját úgy szervezni, hogy változatos, színes, élményt nyújtó és a nevelési célkitűzéseknek megfelelő legyen.

A foglalkozásokon **négyféle formát** különböztetünk meg. Vannak olyan foglalkozások, amelyek kötelezőek a csoport minden tagjának, ezek a **kötött témájú** foglalkozások. Második csoportba tartoznak a szakkörök és tanfolyamok, melyek **szabadon választhatóak**, harmadikba a kötetlen témájú szabadidő és prevenciós foglalkozások köre.

a) Kötött témájú, kötelező foglalkozások

A kötött témájú foglalkozások mindenki számára kötelezőek, azok tervezéséről, szervezéséről a csoportnevelő gondoskodik. Fontos, hogy a nevelő olyan tevékenységi formát találjon, amely vonzó, érdekes és alkalmas a közösség kialakításához. Akkor szervezi jól a nevelő a foglalkozásnak ezen részét, ha a fiatalok szabadidőnek érzik és eszükbe sem jut a kötelező jelleg. Ügyelni kell a kötött foglalkozások helyes arányára. A csoportok munkatervében és napirendjében a kötött foglalkozások, mint sport, kulturális, közművelődési - és kreatív foglalkozás szerepelnek.

b) Kötött témájú, választható foglalkozások

Azok a tevékenységi formák tartoznak ide, amelyeken nem vesz részt mindenki a csoportból. Ide tartoznak a szakkörök, tanfolyamok. Az otthon részkeretei között működő tanfolyamok szolgálják a fiatalok sokoldalú képzését és szabadidejük hasznos eltöltését. Igyekeznünk kell, hogy ezek a foglalkozások ne legyenek egyoldalúak, a felkínált program a fiatal valódi igényeit elégítse ki. A résztvevők meghatározott tematika szerint, egy kívánt cél elérése érdekében munkálkodnak.

c) Kötetlen szabadidő

Feltétlenül szükséges, hogy naponta legyen kötetlen szabadidős tevékenység. A csoportnevelő feladata a kötetlen szabadidő tárgyi feltételeinek és a megfelelő légkörnek biztosítása. Minden fiatal foglalkozzon azzal, amit az adott körülmények között legszívesebben csinál. A nevelők ilyenkor azokra kell, hogy ügyeljenek, akiket a közösség nem fogad be, ezért nem találják a helyüket, szociálisan éretlenek a szabad tevékenységi formára, esetleg mentálisan sérülékenyebbek, mert az ilyen fiatalok nagy valószínűséggel lesznek rendbontók, külön foglalkozást, egyéni bánásmódot igényelnek. Nagy részük egy idő után elfogadja a közösség morálját.

Minden embernek szüksége van arra, hogy a társas tendenciák mellett az én tendenciáit is tudja kielégíteni, ezért:

- A napirendi feladatokon kívül fennmaradó időben kell biztosítani a kötetlen szabadidős programokat.

- A délutáni foglalkozások és programok döntő többsége aktív és kötelező. Kisebb része passzív és szabadon választható.
- A passzív szabadidőben oldják meg a fiatalok a levélírást, olvasnak, televíziót néznek, magnót hallgatnak. Ez döntően a vacsorát követő időszakra esik.

A kötött témájú, kötelező és választható foglalkozások

Célja:

Fejlesztés és korrekció: a viselkedés, az érzelmi élet az erkölcsi struktúrák, továbbá a kulturáltsági szinten.

A foglalkozások fajtái:

- Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek.
- Manuális, kreatív tevékenységek.
- Közművelődési-közismereti, általános műveltséget fejlesztő foglalkozások – szűrt internet használat
- Praktikus ismereteket nyújtó foglalkozások - szűrt internet használat
- Tanulás segítése, tanuláskorrekció - szűrt internet használat
- Szokások, ünnepek hagyományok

a) Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek

A fiatalok életkorából, speciális helyzetéből adódóan kiemelt foglalkoztatási forma, melynek során a nevelési eszközök széles tárháza áll rendelkezésre.

b) Manuális, kreatív tevékenységek

Az esztétikai élmény nyújtásán kívül, a fiatalok érdeklődése felébred, és művészeti értékekhez kötődik, látókörük szélesedik, és kulturális fejlődésükhöz helyes irányokat, megfelelő távlatokat kapnak. Nélkülözhetetlen szerepe van a munkára nevelésben, az együtt tevékenykedés pozitívan hat az egész csoport közösséggé fejlesztésében. A munkának mindig

legyen valami célja, fontos a részfeladatok elvégzésének ellenőrzése, elmaradhatatlan a munka végeztével az alapos értékelés.

c) Közművelődési-közismereti, általános műveltséget fejlesztő foglalkozások

Felkeltik az önművelődés igényét, formálják a környezethez való etikai viszonyulást és normakövető készségeket fejlesztenek. Nagy érték az is, hogy a fiatalok értékelő és önértékelő képessége erősödik.

Javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok esetén a közös színház, múzeum, rendezvénylátogatások szintén maradandó élményekkel gazdagítják fiataljainkat.

d) Praktikus ismereteket nyújtó foglalkozások

Nélküle a nevelés, a szocializáció, a reszocializáció nem lehet sikeres. Igen jól szolgálhatja a szabad életre történő felkészítést, a társadalomba való zökkenő mentesebb beilleszkedést. A foglalkozás működhet önálló formában, de része lehet az értékelő csoportgyűléseknek is.

e) Tanulás segítése, tanuláskorrekció (szilencium) - szűrt internethasználat

A tanulást segítő komplex tevékenységek:

1. Kognitív funkciók (gondolkodás, emlékezet, figyelem) fejlesztése
2. Vegetatív funkciók megfigyelése
3. Motoros funkciók fejlesztése
4. Szociális funkciók felmérése

A fejlődési elmaradások leküzdésére irányuló korrekciók:

1. Képesség korrekció
2. Tantárgyi korrekció
3. Személyiség korrekció

A tanulószoba (szilencium) a nap meghatározott időszaka a napirendnek megfelelően. Fontos a rendszeres kapcsolat az iskolai tanárokkal. Segíteni kell a sikeres osztályozó vizsgára történő felkészítést.

f) Szokások, ünnepek hagyományok

A csoportok kialakulásában nagy szerepe van az együttes élménynek, a szokások, hagyományok, kialakulásának. A nemzetiségi kulturális értékek ápolásával a fiatalok önazonosság érzése megőrzésre, fejlesztésre kerül.

g) Erkölcsstani, egyházi, hitéleti összejövetelek, foglalkozások

Egyfelől alapvető jogként, másfelől kötelező feladatként (Nemzeti Alaptanterv) biztosítja a fiatalok erkölcsi, vallási megerősödését, könnyíti az esetlegesen kialakuló stressz oldását, mélyíti a személyiségfejlesztés eredményeit

h) Drámapedagógiai foglalkozások

A színjátszás tanulásának célja az értelem, az érzelem, a fizikum, a jellem harmonikus és differenciált fejlesztése.

A foglalkozások szervezeti keretei:

- intézeti szinten;
- csoportonként;
- egyénenként szakkörökben;
- egyénenként terápiás jelleggel;
- konkrét céllal összeválogatott kisközösségekben;
- egyénenként szerveződő, kötetlen szabadidőben;
- jól beilleszthető a programok sorába, azok fejlesztő, prevenciós foglalkozások, melyeket pályázatok, együttműködések alapján külső előadók, önkéntesek végeznek, szerveznek a fiatalok számára;
- a javítóintézeti nevelést végrehajtó részlegben ezek bővülnek az egyénenként és csoportosan is szervezhető intézeten kívüli programokkal.

A foglalkozás színterei

1. Sportfoglalkozások, mozgásos tevékenységek.

Színtere:

- sport udvar
- tornaterem
- aula
- konditerem
- intézeten kívüli helyszínek.

2. Manuális, kreatív foglalkozások

Színtere:

- csoport
- kreatív műhely
- szakkörök
- intézeten kívüli helyszínek.

3. Közművelődési-közismereti, általános műveltség, praktikus ismeretek foglalkozások

Színtere:

- csoport
- aula
- szakköri helyiségek
- tanácsterem
- könyvtár
- intézeten kívüli helyszínek.

4. Erkölcsstani, egyházi, hitéleti összejövetelek, foglalkozások

Színtere:

- imaterem

- csoportok nappali szobája
- aula
- intézeten kívüli helyszínek.

5. Drámapedagógiai foglalkozások

Színtere:

- drámaműhely
- intézeten kívüli helyszínek.

Intézeti szintű programok:

Az intézmény minden év **január 31-ig** elkészíti az évi **rendezvénynaplót**.

A javítóintézeti nevelésüket töltő fiatalok foglalkoztatásának vonatkozásában kiemelt szerepe van **a tár intézmények** által szervezett **külső és belső rendezvényeknek és versenyeknek**.

III.2.3.3. Heti rend

A csoportok elkészítik a foglalkoztatásukat meghatározó Heti rendet, melyet kifüggesztenek a fiatalok által jól látható helyen. A Heti rend napokra és napszakokra lebontva tartalmazza a kötelező és egyéb foglalkozásokat, teendőket.

IV. Az előzetes fogvatartás és javítóintézeti nevelés végrehajtásának szervezeti keretei, színterei

A javítóintézet alapfeladataihoz igazodóan – gondozás, nevelés, oktatás, képzés-munkafoglalkoztatás – alakította ki szervezeti kereteit. Ennek megfelelően ezeket a feladatokat az:

- előzetes fogvatartotti részleg;

- javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg;
- utógondozást ellátó részleg;
- iskola;
- szakoktatás, munkafoglalkoztatás;
- szakértői és mentálhigiénés csoport és egészségügyi részleg látja el.

A feladatok végrehajtását kisközösségekben (a továbbiakban csoport) biztosítjuk. Az intézetben iskolai és tanműhelyi csoportokat és otthoncsoportokat szerveztünk. Külön otthonrészleg látja el az előzetes fogvatartás végrehajtását és külön a javítóintézeti nevelés végrehajtását. Az **előzetes** fogvatartás **négy nevelési csoportban** (befogadó csoport, speciális csoport, életkori specifikációt végrehajtó csoport, általános csoportok) hajtjuk végre.

A **javítóintézeti nevelésüket** töltő fiatalok **négy nevelési csoportban** vannak elhelyezve.

Az egy csoportban elhelyezettek száma legfeljebb 12 fő, a speciális csoport létszáma legfeljebb 8 fő. A 14 év alatti fiatalok részére olyan csoport kerül kialakításra, melynek tagjai 16 év alattiak. Ezen csoport pedagógiai módszertana igazodik az életkori sajátosságokhoz.

IV. 1. A befogadó csoport

1/2015.(I.14) EMMI rendelet

Az újonnan érkezett fiatakorú elhelyezésére az intézet befogadó csoportot működtet, ahol fiatakorú a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig - legfeljebb azonban egy hónapig - tartózkodik. A nevelési értekezleteken (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) a jelen lévő szakemberek – megfelelő, a befogadott növendék érdekében fennálló indokok (személyiségfejlődésének, beilleszkedésének elősegítése) esetén – javaslatot tehetnek az intézet igazgatójának, vagy az általa megbízott helyettesének az egy hónapot további, a szükséges mértékben meghosszabbítani.

Ha a bíróság, vagy az arra illetékes hivatal - gyámhivatal -, nem küldte meg a szükséges iratokat, a javítóintézet a befogadásról szóló értesítéssel egyidejűleg kéri a bíróságtól, vagy a gyámhivataltól azok haladéktalan megküldését, illetve a települési, vagy járási önkormányzati gyámhivatalt egy naprakész környezettanulmány elkészítésére és annak a javítóintézet részére történő megküldésére. A környezettanulmány különös tekintettel térjen ki a fiatakorú eddigi

életútjára, baráti, illetve családi kapcsolataira, és lehetőség szerint megelőző bűnözői előéletére. Pártfogói felügyelet alatt álló személy esetén tartalmazza a fiatalkorúnak a pártfogást, megelőző és pártfogás alatt tanúsított magatartásáról való információkat.

Cél: A fiatalkorúak megismerése, az intézeti és csoportéletre való felkészítése. Jogok és kötelezettségek megismertetése.

Feladat:

- a fiatalkorú megfigyelése;
- az intézeti szabályoknak megfelelő szokásrendszer kialakítása, formálása;
- viselkedési szabályok megismertetése, gyakorlása;
- szabálytudat fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása;
- alkalmazkodási, beilleszkedési képességek fejlesztése;
- jogok és kötelezettségek, a napi-és házirend megismertetése, értelmezése;
- a befogadó csoportban való tartózkodás ideje alatt készülnek a szakvizsgálatok, felmérések.

A feladatok végrehajtása során kiemelt figyelmet érdemel:

- A folyamatosan változó létszám, és a változó összetételű csoport.
- A csoportban aktuálisan tartózkodó fiatalok előzetes ismeretei, megelőző életvitel, értelmi képességek, morális értékrend.
- A különböző időpontokban befogadott fiatalok differenciált foglalkoztatása.
- A csoportban tartózkodás időkorlátja.

A feladatok végrehajtásának egyedi módszerei:

- Befogadást követően a házirend dokumentumainak egyéni olvasása, a súlyos olvasási nehézséggel bírók esetén a nevelői segítségnyújtás.
- A dokumentumok csoportos feldolgozásakor a fogalmak pontosítása.
- Az ismeretek rögzítése, számonkérése.

- A foglalkozások során a megismert szabályok gyakoroltatása, a tevékenységek ellenőrzése, értékelése.
- Napi értékelések során a magatartási szabályok betartásának, megszegésének következetes számonkérése.
- Szabályszegések körülményeinek, következményeinek elemzése, megbeszélése a fiatalok bevonásával.
- A közösségben elfogadható viselkedési minták közvetítése.
- Szabálytartás kialakításával a csoport közösségbe, majd a tágabb közösségbe való beilleszkedés elősegítése.

A feladatok végrehajtási formái

a) Szellemi tevékenységek

Általános fejlesztési követelmények:

- Műveltségi színvonal emelése
- Iskolai felmérések tapasztalatainak megbeszélése a hiányzó ismeretek pótlása céljából
- Ismeretek nyújtása kiemelkedően a praktikus ismeretek terén

b) Sporttevékenységek

A befogadó csoportban a foglalkoztatási tervnek, a céloknak, a foglalkoztatás során választott módszereknek rugalmasan alkalmazkodni kell a következő szempontokhoz:

- A befogadó beszélgetések során tájékozódni kell a fiatal korábbi betegségeiről, az információkat egyeztetni kell az orvossal. Mivel ezen esetekben terhelhetőségüket nem ítéltük meg, leleteik megérkezéséig, vagy a szükséges szakvizsgálatok elvégzéséig részben, vagy teljesen fel kell menteni a sportfoglalkozások alól.

- Fokozatosan kell terhelni a BV-ben hosszabb időt töltött, szenvedélybeteg, vagy pszichiátriai megbetegedés miatt gyógyszeres kezelésének beállítására szoruló fiatalokat.
- Minden esetben fel kell mérni a beérkezett, korábban szabadidejét strukturálatlan, vagy deviáns szórakozási formákkal töltő fiatalok edzettségét, a balesetek elkerülése érdekében.
- Az általunk biztosított változatos sporttevékenységek szabályainak megismertetése

c) Munkafoglalkoztatás

A munkatevékenységek végzése segíti pedagógiai célok elérését. A munkavégzés rendszerességre, fegyelmezett viselkedésre nevel, segíti az együttműködés kialakítását, sikerélményhez juttat.

IV.2. Speciális csoport

Általános célok:

Legfontosabb **cél**, hogy a speciális csoport a megfelelő rendszerbeli működésével megkönnyítse az általános csoportokban folyó pedagógiai munkát:

- Azon fiatalok kiemelése, akiknek beilleszkedése, magatartása nagymértékben akadályozza az általános csoportbéli társainak előmenetelét.
- Olyan pedagógiai módszerek kidolgozása, alkalmazása, melyek a magatartászavaros gyerekek viselkedés korrekcióját szolgálják, aminek eredményeképpen általános csoportba visszahelyezhetővé válnak.
- Azon fiatalok kiszűrése, akik nevelése javítóintézeti keretek között nem folytatható anélkül, hogy más fiatalok pedagógiai előmenetele károsodna. A kiszűrés alapos, átgondolt, megtámadhatatlan dokumentáció mellett, az Elhelyezési Tanács javaslata alapján történik.

A speciális csoport működési elvei:

A csoportba utaltak minimum két hónapot töltenek a csoportban, majd fejlődési ütemüket, fejlettségi szintjüket figyelembe véve a Szakértői csoport és a speciális csoport közös

javaslatára az Elhelyezési Tanács általános csoportba helyezi őket, vagy kérelmezi más intézménybe való elhelyezésüket.

A kiemelés akkor válik a legeredményesebbé, ha a más csoportokkal való érintkezés a minimálisra redukálódik, ezért az iskolai oktatás és a munkafoglalkoztatás a csoporton belül történik.

A csoportban a folyamatos nevelői értékelés mellett a vezetői kontroll napi szinten szükséges. Az alkalmazott módszereknek a differenciált nevelési irányelveken túl az intézet valamennyi területére való visszaillesztést kell szolgálniuk.

A team tagjainak egyfelől alkalmasnak kell lenniük a szabályrendszer betartására, másrészt azt magukénak kell érezniük.

A felnőttek nevelési stílusának egyrészt eltérőnek kell lenniük az általános csoportoktól, másrészt a lehető legnagyobb mértékben közelíteniük kell egymáshoz a csoporton belül.

A speciális csoportban kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a közösségi értékek, normák, az együttélés szabályai a csoport minden tagjára egyaránt érvényesek legyenek.

A csoport összetételének folyamatos változása miatt a fő nevelési stílusok (tekintélyelvű, demokratikus, megengedő) arányára kiemelt hangsúlyt kell fektetni.

A feladatok végrehajtásának egyedi módszerei a csoport aktuális összetételének, az eltérő magatartási problémák függvényében változhatnak.

Az egyik legfontosabb bekerülési ok, a helytelen magatartási viszonyulások miatt a csoportban fokozottan érvényesül a konfliktus dialektikája.

Feladat

- A következetes jutalmazás-büntetés alkalmazása.
- Intenzív, célirányos pedagógiai programok, módszerek alkalmazása.
- A helyes magatartási viszonyulások lehetőség szerint legmagasabb szintű interiorizációjának elérése.
- Könnyen nyomon követhető, egyértelmű szabályrendszer kialakítása, működtetése.
- A rendszer működésének lényeges feltétele a nevelők, csoportvezetők közti folyamatos, konstruktív párbeszéd.

IV.3. Életkori specifikáció miatt kialakított csoport

Általános pedagógiai célok:

A csoport befogadja azon fiatalokat, akik 12. életévüket betöltötték, de nem múltak el 16 évesek. Az életkori specifikációk teljes körű figyelembe vételével határozhatóak meg a pedagógiai célok, nevelésben alkalmazott módszerek.

2013. 07. 01. életbe lépő Btk.- 2012. évi C: törvény 16 § alapján:

Az emberölés minősített esete, az erős felindulásban elkövetett emberölés, a testi sértés, „kvalifikált” esete (ha életveszélyt vagy halált okoz) a rablás alap- és minősített esete, illetve a kifosztás minősített esetének elkövetésekor a büntethetőségi korhatárt 12 évre leszállítja a törvényhozó feltéve, ha az elkövető rendelkezett a bűncselekmény felismeréséhez szükséges belátással.

Pedagógiai célok: Olyan csoport légkör megteremtése, ahol a fiatalok biztonságban érzik magukat, lehetőségek felkínálása, cselekedtető felfedezés sok új tapasztalat, élmények megélése által. Megvalósulása, állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges. Fontosnak véljük, a pozitív megerősítést, sok dicsérő szót, visszacsatolásokat, az elfogadó, előítéletektől mentes légkör megteremtésével. Az egyedi igények, szociokulturális tényezők, magatartási és viselkedési zavarok, életkori sajátosságok figyelembevételével következetes hatásmechanizmus fölállítása.

Alkalmazott módszerek

Jellemző a fiatalokra a beszűkült tudat állapot, fixálódott gondolataik, a belső felfokozott nyugtalanság, a bizalmatlanság, az érzelmi, értelmi fejletlenség, s mivel ilyen komolyak és összetettek a problémák, így ezek enyhítése, oldása csak az állandóan változó és változatos élményszituációk keretében lehetséges. Munka módszerek tekintetében visszaköszön az egyéni bánásmód, az egyéni, a terápiás és csoportos beszélgetések melyek segítik a fiatalok fejlődését. A folyamatos, rendszeres foglalkoztatás, számonkérés, visszajelzés támasz az eligazodásban, ennek a ciklikus ismétlődése kiszámíthatóságot, és biztonságot nyújt a fiatalok számára. Foglalkoztatás során a kiscsoportos foglalkoztatás, mint legpreferáltabb foglalkoztatási forma, így 3-4 fővel egyszerre lehet tanulni.

Azon fiatalok, akik egyénileg képesek csak tanulni, egyénre adekvát, egyedi tanítási módszerekkel foglalkoztatottak, az igények maximális figyelembe vételével. A kiscsoportos foglalkoztatás megjelenik még a kreatív tevékenységeken belül is, hiszen manuális képességek nagyon különbözőek. Közismereti foglalkozások során a szituációs játékok alkalmazása, ezen játékok körének bővítése, mint alkalmazott módszer mérhetően hatásos. A fiatalok élvezik, a játék alatt érzett öröm pedig felszabadít, miközben személyiségük fejlődését is szolgálja. A szerepjátékok alkalmazása: az élet egy nehéz helyzete feldolgozására, akár emlékek felidézésére, szerepjáték által lehetőség adódik rá. Nagyon sok érzelm, indulat, feszültség szabadul föl egy-egy ilyen alkalom során. A játék mint felszabadító közösség építő forma, segítség a traumatizált helyzetek, szituációk feldolgozásában.

A játék, segítő eszköz abban az esetben mikor a csoport légkör túlfeszített, ha az indulatok túlburjánznak. A játékok hossza általában annyi, amennyit a hangulati, érzelmi állapotok stabilizálása megkíván. A foglalkoztatás során megjelenik a: zene, mint terápiás eszköz, bibliai témák játékos feldolgozása, filmklub, kreatív tevékenységek. A sok új inger, valamint újdonságként átélt pozitív tapasztalatok hatására, az eddig oly kevés élménnyel rendelkező fiatalok kinyílnak, és örömmel együtt járó élettapasztalatokat szereznek. Ez a csoport erőssége is egyben. Személyiségük fejlődése a sok pozitív élmény hatására, az addig ismeretlen siker hatására beindul. Elmarasztalással csak a legkritikább esetben élünk, ennek módszere a helyes viselkedési minta közvetítése, meggyőzés.

IV. 4. Oktatás

Az 1/2015 (I. 14.) EMMI rendelet 29.§-31.§-a értelmében az intézetben folyó oktatás, képzés célja a fiatalok iskolai hiányosságainak pótlása, megkezdett tanulmányainak folytatása, és a munkaerő-piaci esélyeit növelő képzettség megszerzése. A tanulók végzettségétől és tankötelezettségétől függően:

- Az alacsony iskolai végzettséggel nem rendelkező fiatalok – ha tanköteles – be kell írni általános iskolába.
- Ha az alacsony végzettséggel nem rendelkező fiatalok tankötelezettsége megszűnt, kérelmére biztosítani kell, hogy általános iskolai oktatásban részt vehessen.

- Azt a fiatalkorút, aki általános iskolai tanulmányit befejezte, szakképzésbe kell bevonni.
- Annak a fiatalkorúnak, aki középiskolai tanulmányokat szeretne kezdeni, vagy folytatni, kérésére biztosítani kell, hogy magántanulóként ilyen irányú tanulmányokat folytasson.
- A fogyatékos fiatalkorú számára a fogyatékoság típusának megfelelő iskolai oktatást kell biztosítani.
- Részképesség kieséssel (dyslexia, dysgraphia; dyscalculia) küzdő fiatalok speciális fejlesztést kapnak.
- Kapcsolattartás a fiatalok oktatási intézményeivel, a fiatal felkészítése a helyi tantervi követelményekből.
- Javítóintézeti nevelésüket töltők, külső iskolai oktatása esetén tanulmányi munka segítése.

Személyi és tárgyi feltételek

Az oktató-nevelő munkához a javítóintézet biztosítja a személyi- és tárgyi feltételeket: a megfelelő végzettségű pedagógusokat (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, tanítók, általános- és középiskolai tanárok), az intézményben megfelelően kialakított tantermet, helyiségeket berendezésekkel, eszközökkel, valamint taneszközöket a pedagógusok és a tanulók részére.

Az oktatás pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai

Alapelvnek tekintjük az esélyegyenlőséget, miszerint minden fiatalnak joga van részt venni az oktatásban iskolai végzettség és tankötelezettségre való tekintet nélkül. Mindezt tehetik olyan légkörben, ahol jól érzik magukat, kialakul az iskolához, a közösséghez való kötődésük. A fiatalok pozitív élményekhez jutnak, egyre több siker éri őket, s ez komoly motiváció az ismeretközvetítés eredményessége szempontjából.

Elsődleges az ismeretek- és alapkészségbeli hiányosságok pótlása, a felzárkóztatás, a társadalmilag meghatározott szükséges tudásminimum elsajátíttatása, a tanulmányi

előmenetel segítése, biztosítása a tantervi követelmények teljesítésével, a személyiségkorrekció. Célunk olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek lehetővé teszik legalább egy szakma elsajátítását.

Kiemelt feladat a sajátos nevelési igényű, (SNI) valamint a beilleszkedési-, tanulási- és magatartási zavarokkal küzdő (BTM) fiatalok nevelése, oktatása, mely történhet integrált környezetben vagy erre specializálódott kis csoportban. Az integrációban az inkluzív pedagógia szemléletének elvét érvényesítjük, melynek értelmében a speciális nevelést igénylő fiatalokat egyenértékűeknek tekintjük társaikkal.

Különös figyelmet fordítunk a tehetségazonosításra, tehetséggondozásra, tehetségfejlesztésre irányt mutatva fiataljainknak egy-egy lehetséges alternatívára, amely a későbbiek során meghatározó lehet a társadalmi beilleszkedésében, hasznosságában.

Általános módszerek

A tanulókhöz nagyfokú toleranciával közelítünk, a kommunikációnk igazodik a fiatalok sérült személyiségvonásaihoz. Ezzel pozitív mintát szolgáltatunk a normális emberi együttélés viszonyaihoz. Munkánkban a kérés, a meggyőzés, a rásegítés, a pozitív megerősítés, s a megérdemelt dicséret dominál. Elmarasztalással csak a legszükségesebb esetben élünk. Ennek módszere is a meggyőzés, a helyes viselkedési minta közvetítése, a reális önértékelés kialakítása. Munkánkat az egységes követelményállítást, következetes hatásmechanizmus jellemzi.

Az iskolában folyó képzés tartalma

A javítóintézetbe többségében nagyarányú szocio-kulturális hátrányokkal rendelkező, elsősorban roma fiatalok kerülnek. A felmérések azt mutatják, hogy a tanulók tényleges tudása messze elmarad a dokumentált iskolai végzettségtől, nem rendelkeznek a tanuláshoz szükséges készségekkel, negatív véleményük van az iskoláról. Jellemző az érdeklődés hiánya, az érdeklődési kör beszűkülése, nem ismerik a tanulás értékét, értelmét.

Ennek megfelelően az iskolai képzés tartalma – amely az iskolatípusoknak megfelelő kerettantervben foglalt tudásanyag, műveltségi tartalom – igazodik fiataljaink életkorához, személyiségéhez. Olyan egyedi tanulási segédanyagokat, jegyzeteket, feladatlapokat,

taneszközöket használunk, amelyek tartalmilag megfelelnek a tantervi követelményeknek, ugyanakkor jobban segítik a tananyag megértését, elsajátítását, a differenciált oktatást, az egyéni felkészülést.

Az iskolában folyó képzés rendje

A javítóintézet belső iskolájában általános iskolai, szakiskolai- és speciális szakiskolai előkészítő, középiskolai osztályozóvizsgára való felkészítő oktatás folyik.

A tanév szeptember 1-től augusztus 31-ig tart, a szorgalmi időszak szeptember 1-től június 15-ig. Az iskolai nevelés, oktatás az előzetes részlegben folyamatos (szünetek nélküli), a javító részlegben a szorgalmi időszaknak megfelelő. Az őszi, téli, tavaszi szünet idejét az intézet igazgatója ütemezi. Június 15 – augusztus 31. között a javítóknak tanítási szünet van, az előzetes részleg fiataljai az úgynevezett nyári iskola programján vesznek részt.

Az iskola tanulócsoportjainak száma változó. Jelenleg 7 tanulócsoport működik.

- felzárkóztatásra, képesség-, készségfejlesztésre 2 tanulócsoport,
- általános iskolai tanulmányok folytatására, osztályozóvizsgára való felkészítésre 2 tanulócsoport,
- középiskolai tanulmányok folytatására, osztályozóvizsgára való felkészítésre, szakmai alapozó képzésre jelenleg nincs tanulócsoport,
- speciális jelleggel 1 tanulócsoport.

Az oktatás tanórai- és tanórán kívüli tevékenységekből áll: munkanapokon délelőtt 8:00-12:30 között tanulócsoportokban, 5 tanítási órában, míg délutánonként egy-két órában tanórán kívüli kiegészítő tevékenységekre kerül sor.

Tanórai- és tanórán kívüli tevékenységek

Felzárkóztatás, fejlesztés

Azok a tanulók, akiknek a tudásszintje nem felel meg a dokumentált iskolai végzettségnek, felzárkóztatásban vesznek részt. Ez történhet külön erre a célra létrehozott nívócsoportokban vagy alacsonyabb osztályfokban. A sajátos nevelési igényű tanulók egy része integráltan is

oktatható, nagyobb részük azonban csak kis létszámú, eltérő tantervű tanulócsoportban fejleszthető. A felzárkóztató csoportok tanulói fejlődésük ütemében felsőbb csoportba kerülhetnek. A hiányosságok pótlása után a dokumentált végzettségüknek megfelelő osztályban folytathatják tanulmányaikat.

Azoknak a tanulóknak, akik magatartási-, beilleszkedési-, vagy egyéb jellegű zavaruk miatt átmenetileg speciális jellegű csoportban vannak elhelyezve, az oktatás a nevelőotthoni csoportjukban történik. Számukra elsődleges nevelési cél a tanulócsoportba való visszaillesztés, így a speciális problémák kezelése mellett differenciált foglalkoztatás keretében történik ismeretnyújtás egyéni ütemben és tartalommal.

Osztályozóvizgára való felkészítés, vizsgáztatás

Azoknak a tanulóknak, akiknek a tudásszintje eléri a dokumentált iskolai végzettséget, lehetőséget biztosítunk, hogy felkészüljenek osztályozó vizgára. Ezekben az osztályokban is feladat az alapkészségek továbbfejlesztése. Az egyéni haladási ütemhez igazodva a tanulóknál lehetővé tesszük a tanulmányi idő lerövidítését, csökkentve ezzel évvesztésüket. A tanulók az iskola igazgatójának engedélyével egy évben két alkalommal tehetnek osztályozóvizsgát az egész éves tantervi követelményekből. Erősen motiválja a fiatalokat, hogy a szorgalmas, kemény munka eredményeként bizonyítványt kaphatnak. A szorgalmi idő rövidege miatt a tananyagot súlyozva, a lényegre koncentrálnak dolgozzuk fel.

Az osztályozóvizsgák szervezeti kereteit az EMMI Aszódi Javítóintézet, Általános Iskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola biztosítja.

Lehetőséget kapnak azok a tanulók is osztályozóvizsga letételére, akik külső iskolában rendelkeznek tanulói jogviszonnal. Esetükben egyénileg, iskolájuk követelményei alapján történik a vizsgáztatás.

Vizsgaidőpontok: január 1 - 15 között (javítóvizsga: február 1-15 között)

június 1 - 15 között. (javítóvizsga: augusztus 15-31 között)

A tanórán kívüli foglalkozások adnak lehetőséget olyan tevékenységekre, amelyek tanórai keretek között nem, vagy csak részben valósíthatók meg.

Felmérés

A beérkező fiatalok egy teljes körű felmérésen vesznek részt. Ennek során vizsgáljuk a fiatalok alapképességeit, alapkészségeit, tárgyi tudását, esetleges tanulási zavarait, stb. Eredményeit a pedagógusok rögzítik, majd ebből kiindulva meghatározzák a fejlesztési feladatokat, s javaslatot tesznek a tanuló megfelelő tanulócsoportba helyezésére.

Ismeretnyújtó foglalkozások

A szorgalmi időszak rövideje miatt a tanítási órákon csak a továbbhaladáshoz legszükségesebb ismereteket van módunkban tanítani, így a további szükséges műveltségi területek ismeretanyagának elsajátítását, valamint az egyedi, külső iskolai követelményeknek megfelelő ismeretek átadását tanórán kívüli tevékenységek alkalmával igyekszünk megvalósítani.

Fejlesztő egyéni- és kiscsoportos foglalkozások, tanulószoba

A leghatékonyabb fejlesztő módszer az egyéni- és kiscsoportos fejlesztés. Ezeken a foglalkozásokon lehetőség nyílik egyénre szabott, célirányos feladatok elvégzésre, egyéni munkatempóra, azonnali segítségnyújtásra, a hibák felfedeztetésére, korrekcióra. A nevelőotthoni tanulószoba foglalkozások alkalmával team-munka keretében jól alkalmazható ez a módszer.

Tehetséggondozó, tehetségfejlesztő foglalkozások

Pedagógusaink kiemelt figyelmet fordítanak a tehetségfejlesztésre. Rendszeresen végzünk tehetségazonosítást, tehetséggondozást a manuális tevékenységek, a logikai gondolkodás, a mozgáskultúra fejlesztése terén.

Nyári iskola

Az előzetes részlegben az oktató-nevelő munka, folyamatos. A szorgalmi időszakon kívüli időtartamokban a foglalkoztatás célja elsősorban a felzárkóztatás, a kimaradt tananyag pótlása, képesség- és készségfejlesztés. Ebben az időszakban van lehetőség olyan ismeretek

átadására is, ami nem törzsanyag, de a tanulók érdeklődési körét érinti, illetve olyan klasszikus irodalmi-, történelmi, természetismereti értékekhez juttatni a fiatalokat, amelyekre önszorgalomból nem kerülne sor. Lehetőség nyílik a tanulást lazább, játékosabb, érdekesebb formában megszerettetni a fiatalokkal.

Ellenőrzés, értékelés

A tanulók ellenőrzésekor, értékelésekor alapelveként az ösztönzést és a folyamatosságot tartjuk szem előtt. Az órai tevékenység eredményességét pontozással, osztályozással értékeljük, amely erős motivációként hat a további munkavégzésre. A legnagyobb tanulmányi megmérettetés maga az osztályozóvizsga. Az értékelésünk azonban nem csak a tanulmányi-, hanem az iskolában folyó minden tevékenységére kiterjed.

Kapcsolattartás, együttműködés

A munkánkhoz szükséges adatokat – a fiatalok személyi adatai, iskolai végzettsége, stb. – a növendékügyi iroda szolgáltatja. Napi kapcsolatot tartunk a nevelőotthon csoportnevelőivel, gyermekfelügyelőivel, a tanműhelyi szakokkal. Rendszeresen tájékoztatjuk egymást a tanulók magatartásáról, tanulmányi fejlődéséről, egyéb problémáiról. Szükség esetén igénybe vesszük intézetünk pszichológusait, az intézeti főorvos, valamint a rendészet segítségét a problémás helyzetek feloldására, megoldására. Az együttműködés erősítése, az egymás munkájának alaposabb megismerése céljából kölcsönösen hospitálásokat végzünk.

IV.5. Képzés, munkafoglalkoztatás

1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról

23. § (1) A fiatakorú számára biztosítani kell

- b)* a munkafoglalkoztatáshoz szükséges munkaruhát, védőruhát, illetve védőfelszerelést,
- d)* tanszereket és egyéb iskolai felszerelést.

29. § (1) A javítóintézet a javítóintézetben végzett oktatás, képzés keretében elősegíti a fiatalok iskolai hiányosságainak pótlását, megkezdett tanulmányainak folytatását, és a munkaerő-piaci esélyeit növelő képzettség megszerzését.

32. § (2) A javítóintézet a munkafoglalkoztatás keretében a következő lehetőségeket biztosíthatja a fiatalok számára:

- a)* az intézmény működési körén belüli munkavégzés,
 - b)* a más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzés, vagy
 - c)* a javítóintézet vállalkozási tevékenységében való részvétel
- lehetőségét biztosíthatja a fiatalok számára.

(3) Ha a munkafoglalkozás a szabadban történik, annak időtartama nem számít be a 22. § (3) bekezdés szerinti szabad levegőn tartózkodás időtartamába.

(4) A munkafoglalkoztatás napi időtartama a nyolc órát, heti időtartama

- a)* tizenhat éven aluli fiatalok esetében a húsz órát,
- b)* tizenhat éven felüli fiatalok esetében a negyven órát

nem haladhatja meg.

(5) A munkafoglalkoztatás során biztosítani kell a munkavédelmi és munkabiztonsági előírások betartását.

(6) A fiatalok nem végezhet egészségre ártalmas munkát, és nem osztható be éjszakai munkára. A munkafoglalkoztatás során különös figyelemmel kell lenni arra, ha a fiatalok várandós, vagy ha a gyermekével együttes elhelyezésben részesül.

33. § (1) A fiatalok a munkafoglalkoztatásért megillető díjazás óránkénti mértéke nem lehet kevesebb a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére órabér alkalmazása esetén megállapított alpbér kötelező legkisebb összegének 30%-ánál.

(2) A munkafoglalkoztatás rendjét, a díjazás mértékét és megállapításának szempontjait a munkafoglalkoztatási szabályzat határozza meg.

34. § (1) A fiatalok és törvényes képviselője közös kérelme, valamint a munkáltatónak a fiatalok alkalmazását vállaló nyilatkozata alapján a javítóintézet igazgatója engedélyezheti, hogy a fiatalok a javítóintézetten kívül végezzen munkát.

(2) A javítóintézetben kívüli munkavégzés engedélyezése esetén az igazgató előírja, hogy a fiatalok mennyi időt tölthet a javítóintézetben kívül, és milyen szabályokat kell betartania. A szabályok ismételt vagy súlyos megszegése esetén az igazgató az engedélyt visszavonhatja.

(3) A munkavégzés céljából a javítóintézetben kívül töltött idő alatt a fiatalok az azonosító kártyájával és az eltávozási engedéllyel igazolja javítóintézetben kívüli tartózkodásának jogszerűségét.

A munkafoglalkoztatás szinterei

Az intézmény működési körén belül az **előzetes részleg** munkafoglalkoztatásának **szinterei**:

- szövede tanműhely;
- kosárfonó tanműhely.

Az intézmény működési körén belül a **javító részleg** munkafoglalkoztatásának **szinterei**:

- kertészet;
- kreatív tanműhely.
-

A munkafoglalkoztatás tervezése

A fiatalok személyiségének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának feltárása után a szakértői csoport felméréseinek és javaslatának ismertetését követően a nevelési értekezleteken (Elhelyezési Tanács, Javítóintézeti Tanács) a szakoktató felmérésének figyelembe vételével tesz javaslatot a javítóintézet igazgatójának, a fiatalok számára legmegfelelőbb tanműhely kijelölésére.

A tanműhelyekben **három különböző** típusú **képzési terv** alapján folyik az oktatás:

- IV. A **kezdő** típusú tanmenet tartalmaz egy mindenre kiterjedő munkavédelmi, illetve alapvető szakmai elméleti és gyakorlati ismereteket.
- V. A **középhaladó** tanmenet egy részletes szakmai elméleti és gyakorlati, valamint szakrajz ismeretanyagot tartalmaz. Itt már lehetősége van a fiataloknak jártassági vizsga letételére.

- VI. A **haladó** szintű tanmenet egy teljes körű szakmai elméleti és gyakorlati és szakrajz ismeretek elsajátítását jelenti, mely kibővül tanfolyami vizsga letételének lehetőségével.

Előzetes letartóztatásban lévő fiatalok az intézet működési területén belül, önkiszolgáló tevékenység kertében **környezetgondozást** végeznek.

2013. évi CCXL. Törvény.

Az előzetesen letartóztatott jogai és kötelezettségei:

394 § (1) Az előzetesen letartóztatott jogosult

c) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetősége szerint – munkavégzésre, a munka minőségével és mennyiségével arányos díjazásra, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülményekre,

d) kérelmére – a fogva tartó intézet lehetőségei szerint – általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatásban vagy szakképzésben való részvételre.

397 § Az előzetesen letartóztatott köteles

c) az önként vállalt és kérelmére kijelölt munkát ismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten a munkahelyi és munkaköri szabályoknak megfelelően elvégezni, a munkavégzéssel kapcsolatos előírásokat megtartani,

d) ha a c, pont szerinti munkát végez, jogszabályban meghatározottak szerint forma, illetve munkaruhát viselni,

e) munkájáról, illetve a letéti pénzből a tartására fordított költségekhez hozzájárulni,

f) az intézet ellátásában, tisztán tartásában díjazás nélkül részt venni.

417 § Az előzetesen letartóztatott fiatalok javítóintézeteken kívüli oktatásban, képzésben, munkafoglalkoztatásban nem vehet részt.

A **javítóintézeti nevelésüket** töltő fiatalok az intézet működési **területén belül**, valamint az **intézet külső** részén önkiszolgáló tevékenység kertében **környezetgondozást** végeznek. Mindkét részlegben lehetőség van az intézet által bér munkában végzett tevékenység folytatására.

A szakmai képzést, annak formai és tartalmi követelményeit döntően befolyásolja, hogy mennyi időt tölt az adott fiataikorú az intézetben. A javítóintézeti nevelést végrehajtó részleg vonatkozásában ez az időtartam napra pontosan ismert, ennek ismeretében vonható be a fiataikorú a képzési forma valamelyikébe.

Az előzetes letartóztatást végrehajtó részlegben e tekintetben a helyzet sokkal bizonytalanabb, mivel nem látható előre, hogy a fiataikorú mennyi ideig marad előzetes letartóztatásban. Ezért az előzetes részleg tanmühelyeiben egy tapasztalati, átlagos időtartamot veszünk figyelembe a képzési tervek összeállításánál (5 hónap).

Intézetünk biztosítja a fiataikorúak részére a szakmai képzéshez való jogot. Ezen belül biztosítja azt a jogot is, hogy ha a fiataikorú egy tanmühelyben már megszerezte a tőle elvárható legmagasabb szakmai képzettséget (tanfolyami vagy jártassági vizsga), átkérhesse magát másik mühelybe, s ott – képességei szerint – végzettséget szerezhessen. e jog biztosításával a szakoktatás célja az, hogy az Intézetünkből kikerülő fiataikorú minél sokoldalúbb készségekre tegyen szert, ezáltal elősegítjük a társadalomba történő minél zökkenő mentesebb visszailleszkedésüket.

IV.6. Szakértői és mentálhigiénés csoport

A szakértői és mentálhigiénés munkának szervesen kell beágyazódnia az intézet tevékenységének egészébe.

Az intézet feladatainak jellegéből adódóan a csoport, különböző képesítésű szakemberekből áll:

- pszichológus;
- orvos;
- gyógypedagógus;

- fejlesztő pedagógus;
- egészségfejlesztő mentálhigiénikus
- drámapedagógus.

A szakértői és mentálhigiénés csoport feladat - és témaorientáltan intézeten belüli és külső szakemberekből munkacsoportokat is szervezhet – pályázatok írására, kísérleti programok kipróbálására, felmérések, kutatások, elemzések elvégzésére, szakmai és tudományos előadások, konferenciák szervezésére stb.

A szakértői és mentálhigiénés munka célja

7. Szakvéleményekkel, szakmai és módszertani elemzésekkel, új korszerű módszerek kipróbálásával, bevezetésével, javaslatok kidolgozásával megalapozni, biztosítani az intézményben folyó szakmai munka minőségét, meghatározni a továbbfejlesztés irányait, szakmailag előkészíteni a fiatalkorúak ügyében hozott döntéseket, biztosítani azok szakszerűségét, megalapozni a fiatalok nevelésének szükségleteikhez igazodó tervezését.
8. A fiatalkorúak nevelése, személyiségfejlődésük korrekciója, személyiségzavaraik enyhítése, kezelése, lelki egészségfejlesztés, gondozás.
9. A dolgozók továbbképzésében való részvétellel segítse elő a problémamegoldó, konfliktuskezelő készség fejlesztését és a kifáradás megelőzését, a tudatos és célzatos foglalkozásvezetés repertoárjának bővítését.
10. Szupervízióval és esetelemzésekkel járuljon hozzá a munka szakszerűbbé tételéhez.
11. Erkölcsi és vallási ismeretek közvetítése, alkalmak szervezése, lebonyolítása.
12. Drámapedagógiai foglalkozások, korrekciós nevelés, tehetséggondozás.

A szakértői és mentálhigiénés munka feladatai

9. Pszichológiai vizsgálatok – véleményezések
10. Mentálhigiénés terápia
11. Tréningek szervezése
12. Egyéni foglalkozások, beszélgetések

13. Csoportfoglalkozások
14. Gyógypedagógiai vizsgálatok, fejlesztési javaslatok
15. Egészségügyi, orvosi tevékenység
16. Elemzés, módszertani munka, javaslatok kidolgozása

IV.7. Egészségügyi részleg

1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról:

24. § A javítóintézet orvosának javaslata alapján a javítóintézet biztosítja, hogy a fiatalok hozzájussanak a megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint a számára előírt gyógyszerekhez és gyógyászati segédeszközökhöz.

Személyi feltételek

A részleg személyi feltételei: 1 fő gyermekorvos vállalkozási szerződéssel, 2 fő diplomás ápoló, 1 fő fogorvos vállalkozási szerződéssel, valamint szükség esetén egy fő ápoló-gyermekfelügyelő segíti a részlegben folyó szakmai munkát. Éjszakai gyermekfelügyelő kollégák – belső továbbképzéssel, gyermekorvos útmutatása alapján – sajátították el a gyógyszerosztás-és betegápolási teendők ellátását. Életveszélyes sürgős esetekben a mentők, egyéb esetekben pedig a városi ügyelet szakemberei segítik az ellátás zavartalan biztosítását.

Tárgyi feltételei

Az egészségügyi részlegben: orvosi szoba, 4 betegszoba, 1 társalgó, 4 vizesblokk, 1 öltöző-kiszolgáló helyiség, 1 konyha, 1 gyógyszerkamra, 1 raktár van, a helyiségek fel vannak szerelve az egészségügyi ellátáshoz szükséges eszközökkel és felszerelésekkel. Az intézet biztosítja továbbá a szükséges gyógyszereket és egyéb eszközöket.

Célja:

- Diagnosztizálás, diagnózisra épülő gyógyítás, betegségkezelés.

105

- A befogadott fiatalok általános orvosi és szűrővizsgálatai során feltárt rendellenességek, betegségek, pszichoszomatikus tünetek, a fiatal aktuális fizikai állapota alapján lehessen megtervezni a rövid – és hosszú távú egészségügyi ellátást, és az orvos által megfogalmazott javaslatot figyelembe véve az egészségügyi gondozásra vonatkozó egyéni terveket elkészíteni.
- Az orvosi tapasztalatok és javaslatok alapján készüljenek az egészséges életmódra vonatkozó felvilágosító tájékoztató, egészségmegőrző programok, s ezek kerüljenek be a fiatalok nevelési – gondozási, továbbá az intézet egészének mentálhigiénés programrendszerébe.
- Derítse fel azokat a problémákat, amelyek további szakorvosi vizsgálatokat, kezeléseket igényelnek.
- Szűrje ki a fertőző betegeket.

Az egészségügyi ellátás tartalma, feladatok

Elsődleges egészségügyi szemle a fiatalok felvételénél, s egyéb felvétellel összefüggő teendők:

- Általános orvosi vizsgálat.
- Akut és krónikus betegek vizsgálata és kezelése.
- Szakrendelésre utalás szervezése, lebonyolítása, nyomon követése.
- Fogászati szűrés, és kezelés.
- Egyéb szűrővizsgálatok szervezése, a lebonyolításban való részvétel.
- Beteggondozás, betegápolás, gyógyszerelés.
- Egészségmegőrző, betegségmegelőző prevenciós programok szervezése és lebonyolítása, illetve az ezeken való közreműködés.
- Gyógyszerek kezelése.
- Orvosi és egyéb dokumentáció.
- Jelentések, elemzések.
- Gyermekfelügyelői feladatok ellátása.

IV.8. Utógondozó otthon

az 1/2015 (I. 14) EMMI rendelet

52. § (1) Az utógondozó részlegén való elhelyezés lehetőségéről és az elhelyezés megszüntetéséről – a Bv. tv. 384. § (1) és (3) bekezdése szerint a fiatalkorút tájékoztatni kell.

(2) A fiatalkorú kérelme esetén a javítóintézeti tanács az utógondozónak a 46. § (1) bekezdése szerint kialakított

véleménye, szükség esetén a nevelői vélemény és a pszichológiai vélemény alapján javaslatot terjeszt elő

az igazgatónak a fiatalkorú utógondozói részlegén való elhelyezéséről.

(3) Az utógondozó segítséget nyújt a fiatalkorú számára a lakhatási és megélhetési feltételek megteremtéséhez és

a fiatalkorú önálló életének megkezdéséhez.

(4) Az utógondozó részleg házirendjét mindenki által látható helyen ki kell függeszteni.

Az utógondozói otthon rendeltetése szerint **egyénileg kötött megállapodás** alapján teljes körű, vagy részleges ellátást biztosít azoknak a fiatalkorúaknak, akik:

- huszonegyedik életévüket betöltik, és az igazgató a javítóintézetből elbocsátja őket
- javítóintézeti nevelésének bíróság által meghatározott tartama letelt

továbbá

- a családjukba nem térhetnek vissza, és az elbocsátás idejére nem sikerült számukra lakhatási lehetőséget és megélhetési feltételeket teremteni
- a megkezdett tanulmányaikat a javítóintézeti oktatás, képzés keretein belül szeretnék befejezni

Az utógondozó otthon szervezetileg a javítóintézeti nevelést végrehajtó részleghez kapcsolódik, lakásotthoni formában működik.

Az utógondozói elhelyezés **engedélyezésének eljárását szabályzat** tartalmazza.

Az elhelyezés időtartama: tanulmányok befejezéséig, illetve indokolt esetben az azt követő 6 hónap.

A javítóintézet az utógondozói elhelyezettek számára **teljes körű ellátást nyújt**: biztosítja a jogszabályban meghatározott étkezést, ruházatot, tisztító- és tisztálkodó szereket és zsebpénzt.

A tandíj, tanszer, taneszközök, bérlet is a teljes ellátás körébe tartozó juttatások.

Az utógondozói elhelyezettek joga van az egészségügyi ellátásra, az ápolásra. Az utógondozói elhelyezettek – az intézeten belüli ütemezés és szabályozás szerint – használhatják az intézmény közös helyiségeit (edzőterem, könyvtár, tornaterem, stb.) és részt vehetnek az intézeti szintű programokban. A javítóintézet – költségvetés lehetőségeihez mérten – hozzájárul az utógondozottak csoportos szervezésű kulturális programjaihoz, kiránduláshoz, táborozáshoz.

Személyi feltételek:

Az utógondozói elhelyezetteket 1 fő nevelő segíti és ellenőrzi. Részletes feladatait a munkaköri leírása tartalmazza.

A nevelő közvetlen felettese az igazgatóhelyettes.

Az utógondozói elhelyezést az igazgatóhelyettes szervezi, irányítja és ellenőrzi.

Tárgyi feltételek

Az utógondozó otthon önálló épületben kialakított lakásotthon.

Helyiségei:

- hálószoza (3 darab 4 személyes háló);
- nappali szoba;
- tanuló szoba;
- fürdőszoba, WC;
- egyéb: előszoba, tároló helyiség.

Szakmai program mellékletei:

1. számú melléklet: Szakértői és Mentálhigiénés csoport Szakmai Programja
2. számú melléklet: Munkafoglalkoztatás Szabályzata és a Szakoktatás Szakmai Programja
3. számú melléklet: Az Iskola Szakmai Programja
4. számú melléklet: Házirend (javítóintézeti neveltek, utógondozói részleg, előzetes fogvatartottak)
5. számú melléklet: Az utógondozói elhelyezés Szabályzata
6. számú melléklet: Fegyelmi eljárás Szabályzata
7. számú melléklet: Jutalmazás Szabályzata
8. számú melléklet: Pedagógiai célzatú figyelmeztetések alkalmazásának Szabályai
9. számú melléklet: Tehetséggondozási Program
10. számú melléklet: Egészségügyi Szabályzat (Egészségügyi és népegészségügyi feladatok)
11. számú melléklet: Letétkezelési Szabályzat
12. számú melléklet: Letétiruházat-kezelési Szabályzat
13. számú melléklet: Zsebpénzkezelési Szabályzat
14. számú melléklet: Rendészeti Szabályzat:
 - 1. számú melléklete: Be- és kilépők csomagjainak ellenőrzési szabályai (igazgatói utasítás)
 - 2. számú melléklete: Őrzésbiztonsági csoportok kialakításának szabályai (igazgatói utasítás)
 - 3. számú melléklete: Rendkívüli és egyéb események jelentésének szabályai
 - 4. számú melléklete: Katasztrófavédelmi terv
 - 5. számú melléklete: Intézetbe történő be- és kiléptetés szabályai (igazgatói utasítás)
 - 6. számú melléklete: Biztonsági elkülönítés szabályai (igazgatói utasítás)
15. számú melléklet: Képzési és Továbbképzési Szabályzat